

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

XXX. letnik.

V Ljubljani, julij 1913.

VII. zvezek.

Katoliški misijoni in pridiga.

»O katoliških misijonih naj bi tudi še pridigoval, saj imam komaj dovolj časa s prižnice pojasnjevati najpotrebnejše verske resnice in čednosti, da krščansko življenje popolnoma ne ugasne,« tako se huduje kateri. — »Res, katoliški misijoni mi dajo lepo priložnost, povedati kaj novega, ko mi vsaka nedelja dela težave, o čem naj pridigam, vsako leto se ponavljajo iste misli,« tako pravi drugi.

Je-li treba govoriti raz prižnice tudi o misijonih, o tem ni vprašanja, to je v toliko dolžnost, v kolikor je pridigar dolžan ves zaklad krščanske vere ljudstvu predložiti. Krščanstvo je bistveno misijonska religija. Ker vsebuje absolutno resnico, zahteva samoobsebi, da se razširi med vsa ljudstva. Večni načrt božji je, vse stvarstvo združiti v eno, veliko kraljestvo božje po učlovečenju Sinu božjega. Jezus Kristus je glava, in vesoljno stvarstvo naj bi mu bilo telo, naj stopi z njim v zvezo, se dá od njega voditi, napolnjevati z nadnaravno močjo in na ta način prenoviti (Efež. 1, 10.). Da se izvrši ta večni načrt božje modrosti, mora katoliška Cerkev hoditi misijonska pota, mora pošiljati svoje apostole po vsem svetu. Verstvo, ki ne deluje v misijonih, se samo izroča poginu. Čim bolj živa je verska zavest, tem globlje navdušenje vlada za razširjevanje vere. Ideja svetovnega kraljestva božjega preveva ves evangelij. Že angel Gabriel v svojem veselem naznanilu pravi Mariji: »Kraljeval bo v hiši Jakobovi vekomaj in kraljestvu njegovemu ne bo konca« (Luk. 1, 33.). Prvi klic učečega Zveličarja pa je bil: »Izpokorite se, kajti približalo se je nebeško kraljestvo« (Mat. 4, 17.). To je ono veliko kraljestvo božje, ki je od vekomaj že v načrtu božjem, sv. Cerkev. In to kraljestvo se mora razširiti, to zahteva »voluntas Dei salvifica«. Zato je bilo zadnje povelje Jezusovo na svetu, njegova zadnja volja pred odhodom: »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode.« Trenotek, ko so bile izgovorjene te besede, je bil nadvse sve-

čan in pomenljiv, apostoli so morali spoznati, da polaga Odrešenik sam na misijonsko delovanje največjo važnost. On ne prosi, ne želi, ampak absolutno ukazuje, ker mu je »dana vsa oblast v nebesih in na zemlji«. To je božje povelje! Zveličar hoče misijonsko delovanje Cerkev, on hoče izpreobrnitev pagánov, dokler jih je še kaj na zemlji. Ni izhoda, ni oprostitev od te dolžnosti. Da se pa izvrši, ostane on pri svoji Cerkvi do konca dni. Misijonska dolžnost ostane torej do konca sveta, obstoja torej tudi v sedanosti, zahteva izvršitev od Cerkve tudi dandanes. Misijonska ideja je bistven del resnic, katere tvorijo vsebino katoliškega nauka; misijonsko delo je nujno, življensko delovanje Cerkve Kristusove. Saj pa ima katoliška vera kljub svoji neizpremenljivosti čudovito zmožnost, prilagoditi se raznim narodom z različnimi šegami in življenskimi pogoji. Ni ljudstva tako nizko stoječega, da bi se ne dalo pokristjaniti. V tem ravno se kaže veseljnost krščanstva, da zadostuje najizobraženejšemu in osreči najbolj podivjanega človeka.

Ako pa je Cerkev po ukazu Jezusovem dolžna delovati v misijonih, potem katoliški misijonar ni samo junak ljubezni, njegovo delovanje ni samo karitativno, ampak je orodje Cerkve, ki mora nujno delovati misijonsko, dokler so še kraji in ljudstva, ki niso še slišali evangelija. »Evangelij kraljestva se bo oznanjeval po vsem svetu vsem narodom v pričevanje in tedaj šele pride konec« (Mat. 24, 14.).

Ne gre tu le za diletantizem, za privatno reč tega ali onega reda, ampak za dolžnost, od Boga strogo naloženo dolžnost Cerkve in vseh katoliških kristjanov. Šele tedaj, ko bodo vsi katoličani spoznali, da je razširjevanje vere bistvena dolžnost in naloga vse Cerkve, se bodo začeli goreče zanimati in sodelovati. Katoliški misijoni niso tuja, ampak domača, družinska zadeva katoliško mislečega ljudstva.

Te naloge pa se niti mi ne zavedamo v pravi meri, tem manj še ljudstvo. In kar je trdil lutrovski pastor, morda tudi za nas ni brez pomena: »Največja zapreka za napredovanje misijonov je indolencija in apatija pastorejev.«

Da, kolikrat pa se sliši raz naših prižnic kaj o katoliških misijonih, o njih potrebi in važnosti, o njih težavah in uspehih; o poslednji volji Jezusovi itd.? In vendar bi bila to duhovnikova dolžnost, dana mu je celo stroga zapoved sodelovati, da se evangelij oznanjuje vsem narodom, ali vsaj svoje ovčice poučiti o veseljnem pomenu in namenu naše svete Cerkve.

Ravno v današnjih dneh bo moralo postati misijonsko gibanje kar najintenzivnejše, da katoliška Cerkev v paganskih deželah ne bo izpodrinjena. Ako Cerkev tekom 19 stoletij ni mogla vsega sveta privedi do prave vere, so bile zunanje zapreke vzrok. Te zapreke pa padajo dan za dnevom bolj. Pot je prosta v vse dele sveta, k vsem narodom. Saj živimo v sto-

letju iznajdb in svetovnega prometa. Kolonialna politika modernih držav je tudi katoliški Cerkvi v korist. Kajpada je treba, da zdaj dela Cerkev z vsemi močmi, ker je pač tudi s to politiko drugim, nekatoliškim vplivom pot med paganska ljudstva odprta. Evropska kultura prodira v vse dele sveta. Vrší se kulturni preobrat v vseh dosedaj nekulturnih deželah, kakor ga zgodovina še ni videla. In tudi ta preobrat je v načrtu božje previdnosti. Bog pripravlja tla za seme krščanstva. Mi pa smo poklicani, da rešimo, z lučjo prave vere razsvetlimo 1000 milijonov duševno slepih. »Povzdignite svoje oči in pogledajte njive, da so že bele za žetev« (Jan. 4, 35.). Koliko molitve pač je treba, da se izpreobrne tolika množica nesrečnih, ki še tavajo v temi malikovalstva! Kako pa naj naše ljudstvo moli, ako ga dušni pastirji k temu ne opominjajo, ne navdušujejo? Koliko tisoč sv. obhajil, koliko dobrih del, koliko gorečih molitev bi se darovalo po naši domovini za razširjanje sv. vere, ko bi mi duhovniki povzdignili svoj glas. In neizčrpiliva katoliška požrtvovalnost bi našla še marsikatero materialno sredstvo v podporo neznansko siromašnim katoliškim misijonarjem.

Toda — požrtvovalnost je lepa reč sicer, kaj pa imam jaz, dušni pastir od tega? Judeževega vprašanja: Kaj naj bi dajali in skrbeli za misijone, ko imamo doma dovolj potreb! sploh nočem omenjati. Apostoli niso mislili tako! Potrebe palestinskih kristjanov jih niso zadrževale v ozkih mejah obljubljenе dežele, šli so po vsem svetu. Ali sta mislila tako slovanska apostola sv. Ciril in Metod? Ali so bili tega ozkosrčnega mnenja nešteti oznanjevalci vere, ki so v nepopisnih žrtvah raztegnili meje kraljestva božjega na zemlji? Misijonska ideja je velemoč, je zelo pripraven pripomoček v domačem dušnem pastirstvu. Stoteren je sad vsake besede, izgovorjene v prid misijonom na prižnici, ali v šoli, ali v spovednici. Skrb za misijone premaguje samoljubje in materialno mišljenje ljudstva; dá srcem novih vzorov. Sodelovanje pri razširjanju prave vere nas združi tesneje, z novo vezjo s Cerkvijo, njenimi težnjami in nalogami. S tem pa raste in se krepi nadnaravno mišljenje, ki se vedno bolj obrača na to, kar je večno. Celó v versko mrzlih srcih vzbudi misijonska ideja novo življenje.

Ljubezniva skrb in zanimanje za misijone vzbujata tudi požrtvovalnost vernikov, ki koristi tudi domačim cerkvenim potrebam. Dovolj se toži, da marsikje ljudstvo nima smisla za požrtvovalnost, ker je preveč zakopano v materialni svet. Treba je vzbuditi. Misijonska ideja ni najzadnje in najslabše sredstvo. V spoznanju te izkušnje je izrekel nekoč kardinal Manning: »Ako bi tudi ne vedel, odkod vzeti sredstva za ustanovitev šole, bi zaradi tega nikdar ne odrekel podpore misijonom.« In povsod bo izkušnja to potrdila! »Misijoni blagoslové domovino, jo versko poživé in storijo požrtvovalno. Duhovniki, ki na prižnici,

v pouku, v društvih in v osebnem občevanju sejejo ljubezen do misijonov, bodo želi versko gorečnost.«

Ne samo enkrat na leto, ob posebni priložnosti morda, naj bi se omenjali misijoni na prižnici — večkrat se nudi priložnost opozoriti nanje. Lepi zgledi poživé pridigo, vzbude zanimanje v poslušalcih, se globlje vtisnejo v spomin. Kako težko pa je dobiti lepih, vzvišenih zgledov. In če se najdejo, opisujejo gotovo dogodke iz davnih časov in verniki mislijo: tedaj pred toliko sto in sto leti so pač cvetele razne čednosti, svetosti in popolnosti, — v sedanjosti pa je svet drugačen. Da pa se nahajajo še tudi v sedanjosti enake čednosti v Cerkvi, dokazujejo ravno dogodki iz katoliških misijonov: požrtvovalnost misijonarjev in gorečnost novokrščenih. Taki zgledi iz današnjih časov napravijo veliko globlji vtis na ljudstvo, ki jih z največjim zanimanjem posluša. Torej lahko sredstvo poživéti oznanjevanje božje besede!

Misijonsko delovanje je najlepša apologija katoliške Cerkve. Prava Cerkev Kristusova mora biti svetovna, vesoljna Cerkev; zato mora delovati po misijonih, mora nositi zveličavni nauk med vsa ljudstva. Naša sv. Cerkev pa izpolnjuje to nalogo, odkar je Jezus zaukazal: »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode,« pa do sedanje ure. Zgodovina ne pozna trenutka, v katerem bi se bila Cerkev ti svoji nalogi izneverila. Čim bolj pojema v gotovih krogih dejanska ljubezen do sv. Cerkve, tem bolj jo moramo skušati nanovo poživeti s tem, da kažemo na njeno neusahljivo življensko silo.

»Pa bi pridigoval o misijonih, ko bi imel primerne snovi na razpolago« — bo morda kdo omenil. Res, do najnovejših časov je pridigarjem manjkalo primerno pripravljene tvarine, dokler ni nedavno izdal Anton Huonder D. J. prvega zvezka snovi za misijonske pridige.¹ Nudi nam v tej zbirki deloma izgotovljene pridige in govore, deloma osnove z bogato vsebino; tako, da more zadovoljiti razne, krajevnim razmeram odgovarjajoče zahteve. Hotel je tudi pokazati, kako lahko se dá zvezati misijonska pridiga z mnogimi nedeljskimi evangeliji. Obdeluje prilike o sejavcu, o delavcih v vinogradu, o dobrem pastirju, o farizeju in cestnarju. Drugi govori obravnavajo n. pr.: Žrtve preganjanja kristjanov na Kitajskem (l. 1900.) kot priče neusahljive moči Kristusove in njegove Cerkve; misijonski darovi; molitev za misijone; junaštvo katoliškega misijonarja itd. Prvi govor: Misijonsko delovanje katoliške Cerkve je naslovljen na duhovnike; nekatere misli sem porabil v tej razpravi.

¹ Die Mission auf der Kanzel und im Verein. Sammlung von Predigten, Vorträgen und Skizzen über die katholischen Missionen. Unter Mitwirkung anderer Mitglieder der Gesellschaft Jesu herausgegeben von Anton Huonder S. J. Erstes Bändchen 8° (XIV + 158 str.), Freiburg und Wien 1912, Herder, broš. K 3'21, vez. K 3'84.

Drugo, pridigarjem zelo dobrodošlo delo je spisal Hermann Fischer S. V. D.¹ Z velikim navdušenjem razlaga pisatelj zadnji ukaz Jezusov: »Pojdite in učite vse narode in krščujte jih« in dokazuje, da ta ukaz ne veže samo tega ali onega, da je dan katoliški Cerkvi sploh in vsak katoliški kristijan ima dolžnost, pomagati izvršiti Jezusov testament. Ta knjižica bo za vsakega pridigarja bogat vir, iz katerega bo zajemal najlepše misli za svoje misijonske pridige.

Še tretja knjiga je bila pred kratkim izdana z namenom, poživiti zanimanje za katoliške misijone: »Das katholische Missionsfest.«² Knjiga ima namen, dati duhovniku navodila za prirejanje cerkvenih in izvuncerkvenih misijonskih slavnosti. Le prva dva dela bi bila za našo rabo primerna. Tretji najdaljši vsebuje razne pesmi, deklamacije in prizore, katerih zaradi nemščine ne moremo rabiti. Prvi del daje navodila za misijonske slavnosti, kaj treba pripraviti, kako jih voditi, kakšna naj bi bila pridiga oziroma govor. V drugem delu se nahaja deset osnov za pridige in govore z jako bogato in zanimivo vsebino. Ako duhovnik še naroči kakšen misijonski list, ako našo slovensko misijonsko literaturo,³ če je še tako skromna, pridno rabi, ne bo nikdar v stiski, kadar bo hotel govoriti o najidealnejšem delu apostolske Cerkve. Našel bo mnogo novih, do zdaj mu neznanih virov za cerkveno govorništvu, poživil vsebino z novimi, rekel bi modernimi zgledi. Ako pa se misijonska ideja in razumevanje misijonskega delovanja zanese med širše sloje našega vernega ljudstva, bodo tudi misijonarji v duhovnem in gmotnem oziru dobili marsikatero pod-

¹ **Jesu letzter Wille.** Von Hermann Fischer S. V. D. Dritte Auflage in neuer Bearbeitung. Steyl, Post Kaldenkirchen (Rheinland). Druck u. Verlag der Missionsdruckerei. Str. 238. Cena K 1'55.

² **Das katholische Missionsfest.** Hilfsbüchlein und Materialsammlung zur Veranstaltung von Missionsfeiern. Herausgegeben von P. Anton Freytag S. V. D., 1913. Ista založba. Str. 205. Cena broš. K 0'95.

³ »**Duhovni Pastir**« je objavil v raznih letnikih več misijonskih govorov. Poleg pridig za praznik sv. treh kraljev in sv. apostolov Petra in Pavla, v katerih se je mnogokrat priporočalo delovanje za misijone, opozarjamo posebej na govore: Misijoni sv. katoliške Cerkve (l. 1895., str. 381), potem na pridige za slovesnosti sv. Detinstva: 1. Slava otrok v kraljestvu božjem (l. 1884., str. 633); 2. Kaj je nebeško kraljestvo otrokom (l. 1885., str. 742); 3. Dejanje svetega Detinstva (l. 1886., str. 732); 4. Podobica sv. Detinstva (l. 1891., str. 623) in na govore o apostolstvu sv. Cirila in Metoda: 1. Delajmo za zedinjenje vzhodne cerkve s katoliško Cerkvijo! (l. 1910., str. 361); 2. Kako naj častimo sv. Cirila in Metoda (l. 1910., str. 395); 3. Sv. Rešnje Telo in cerkvena edinstvo (l. 1912., str. 353); 4. Sveta brata Ciril in Metod, zgled apostolske gorečnosti (l. 1912., str. 390).

Primerna tvarina in zgledi za misijonske govore so tudi v **Zbirki lepih zgledov**, zlasti pod naslovi: Beseda božja. I. Oznanovalci besede božje (l., str. 91—97); Cerkev, c) Cerkev je katoliška (l., str. 620 do 626) — in Duhovnik. III. Delovanje duhovnikov, a) oznanovanje božje besede (ll., str. 299—304).

poro. In mi duhovniki bomo imeli sladko zavest, da po svojih močeh sodelujemo pri izvrševanju zadnjega Jezusovega povelja: »Pojdite in učite vse narode«.

Dr. Gregor Rožman.

Križ in Cerkev.

313 — 1913.

Brezveren pisatelj je pisal: »Ko bi mogel vso človeško znanost obseči v eno samo knjigo, in znanost te ene knjige v en sam list, in vso znanost tega lista na eno samo stran, in vso učenost te ene strani v en sam stavek, naposled pa vso učenost tega kratkega stavka v eno samo besedo!« Neveren človek, kateri je to želel, tega ni mogel storiti. A mi, predragi v Gospodu, vemo besedo, ono globoko besedo, katera obsega in presega človeško modrost sedanjih, preteklih in prihodnjih dni; poznamo znamenje, v katerem je izražena vsa učenost nebes in zemlje. Imenujmo to besedo in to znamenje z vso resnostjo in spoštljivostjo, to je: križ.

Križ je spomin Odrešenikov in spomin našega odrešenja za vse čase. Stari faraoni, egiptovski kralji, so si gradili visoke piramide, da bi ljudstvo imen svojih kraljev ne pozabilo. Rimski cesarji so si postavili v spomin velikansko stavbo »Colosseum«. A vsi egiptovski in rimski spomeniki za sedanost nimajo več nobenega pomena, za prihodnost pa še manj. Križ z Golgate pa še stoji v središču človeške in svetovne zgodovine. Križ ima najimenitnejšo preteklost, križu gre najslavnejša sedanost, pod križem bo tudi prihodnost iskala svoj blagor in ga bo našla. Zakaj? Ker je na tem križu visel — Bog. Križ je smrtna postelj Kristusova in zibel njegove Cerkve.

Mimo križa gredo ljudje in izpričujejo z besedo in z dejanjem: »Molimo te, Kristus, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil«. V duhu gredo pred nami najprej oni, ki so z mago svetega križa izpričevali z mučeniško krvjo. Saj ste že večkrat slišali o strašnih in številnih preganjanjih prvih krščanskih stoletij. V duhu jih vidimo, kako prihajajo pod križ in se mu poklonijo v mučeniški smrti prvi papeži — trideset po številu, katere časti sveta Cerkve kot svetnike-mučence. Tisti, kateri vodijo kristjane na Golgato, so v prvi vrsti rimski vladarji. Nero je ukazal kristjane obdati s smolo in jih zažgati, da so kakor baklje razsvetljevali njegove vrtove. Trajan ne želi, da bi se nalašč zasledovali kristjani, a kdor je zatožen in ne zataji Kristusa, naj umre. Sv. Ignacija, škofa, je vrgel divjim zverem. Cesar Marko Avrelij je hujski. On dá povelje kristjane zasledovati in moriti, kjerkoli jih dobé.

Tedaj je umrl na grmadi sv. Polikarp. Cesar Decij je moril posebno škofo. Valerijan je poslal duhovnike v prognanstvo; ko to ni pomagalo, jih je dal usmrtiti. Krščanske uradnike so odstavili in jim vzeli premoženje in življenje. Pod Valerijanom sta prestala mučeniško smrt sv. Ciprijan in sloveči dijakon sv. Lavrencij. Kdo pa prešteje one mučence, katere je poslal na Golgato trpljenja najhujši izmed paganskih preganjalcev, rimski cesar Dioklecijan. Izdal je štiri odloke proti kristjanom, eden je bil hujši od drugega. Tako so učenci Gospodovi z besedo in dejanjem izpričevali: »Molimo te, Kristus, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil«. Nekaterim so rabeljni raztolkli nože, druge so sežgali, tretje so kos za kosom razsekali, četrte so natezavali na tezalnicah, večkrat so se rabeljni utrudili od svojega groznega dela.

Takrat so prihajale pod križ osebe iz vseh stanov, tudi iz visokih, prihajale so iz gradov in palač. Veliko je bilo zlasti število devic. Znamenje svetega križa je prišlo med mučenice sv. Nežo, sv. Lucijo, sv. Anastazijo, sv. Afro in še mnoge druge. Legenda pripoveduje, da je bila takrat, namreč ob preganjanju cesarja Dioklecijana, rimska reka Tibera rdeča od mučeniške krvi, tako da še do današnjih dni ni čista in jasna; boječe teče skozi rimsko mesto, kakor da se sramuje, da je nekoč pila toliko mučeniške nedolžne krvi. Tako legenda. Ali kaj so vsa ta preganjanja dosegla? Križa z Golgate niso podrla.

Sv. križ še lepše žari v škrlatni zarji mučeniške krvi neustrašenih spoznavalcev. Podrte so bile sicer prve krščanske cerkve in Cerkev je bila pregnana v podzemeljske prostore — v katakombe. Ali kaj so preganjalci s tem storili drugega kakor kmet spomladi: Vrgli so seme in so ga skrili v zemlji, da čez kratek čas priklje na dan v neštetihih bilkah s stoterimi klasi. Tako je bilo s krščanstvom in s Cerkvijo. Morala je pod zemljo, a prišla je pomlad, na nebu je zažarelo solnce, zažarelo je čudovito znamenje. Naslednik onih vladarjev, ki so Cerkev preganjali, je videl to znamenje. Videl ga je in bil je vesel, zakaj razodelo mu je veliko besedo: »V tem znamenju boš zmagal«. In to znamenje je bilo — sveti križ. Cesar Konstantin je v resnici v znamenju svetega križa zmagal paganskega svojega nasprotnika Maksencija: Cerkev je zmagala pagansko rimsko cesarstvo. Kristjani so prišli iz katakomb. Konstantin je dal Cerkvi prostost. Smela se je širiti po vsem rimskem cesarstvu. Kristjani so šli in so seme božje besede raznesli daleč po vsem obširnem rimskem ozemlju. Mogli so klicati s Tertulijanom: »Mučili, trpinčili in natezovali so nas, a kaj jim je pomagala njih grozovitost? Več so nas poželi, več nas je zraslo.« Ali ni to jasno in glasno izpričevanje o zmagi svetega križa? Križ ima veliko, čudovito moč. Kdor se ga z živo vero dotakne, ne ostane brez blagoslova. Saj je Kristus dejal: »Moj jarem je sladek«. Ali ni

tega pokazal Simonu iz Cirene? Sprejel je Simon sv. križ, izprva nerad in težko, a potem ga je nosil pač rad in lahko. Gospodov križ je postal blagor celi Simonovi družini. Njegova dva sinova, Aleksandra in Rufa, časti sv. Cerkev kot svetnika. Mater obeh častno omenja sv. Pavel: »Pozdravite Rufa, izvoljenca v Gospodu, in njegovo mater, katera je tudi moja mati«. In zopet: »Pozdravite Marijo, katera se je mnogo trudila za vas!« Kakšen blagoslov! Simon iz Cirene je slučajno prišel mimo Kristusa, s križem obloženega, a križ je moža popolnoma izpremenil. Kolikokrat se je to že zgodilo, da je križ na tihem izkazal svojo sladko moč nad onimi, ki so ga sovražili. Kolikokrat so prišli pagani samo iz krvoželjne naslade in radovednosti gledat kristjane, kako trpe. Ali ko so jih videli, kako se brez ugovora puste vleči pred sodnji stol, ko so jih slišali, kako pogumno izpričujejo svojo vero v križ, ko so jih gledali, kako mirno in še z veseljem prenašajo največje muke, in to ne samo možje, marveč tudi otroci in slabotne žene; ob pogledu na te junaške vrste je šel več kakor eden izmed paganov, kakor izgubljen sin, vase, postal je resen, natihem se je zgrozil v svoji duši, da živi v zmoti in si je rekel: Vera, katera ima take izpričevalce, mora biti resnična; vera, katera deli svojim vernim tako stanovitnost, mora biti dobra. In če je dalje mislil, nazadnje je moral priti do prepričanja: Kristus na križu, početnik kristjanov, mora biti pravi Bog. Enako kakor je rekel stotnik pod križem: »Resnično! Ta je bil Sin božji!« Res! Kristus je Sin božji in njegovo delo, sveta Cerkev, je torej božje delo. »Kdor je videl Kristusa na križu umirati in se ni izpreobrnil ali vsaj zganil v svojem srcu, v tem so morala zamreti že vsa blaga čuvstva, in kdor je videl, s kakšnim pogumom so trpeli mučeniki,« — pravi sv. Hieronim, — »in kdor jih je videl, kako so se z mukami in ranami še ponašali, temu je moral iz mučeniške krvi vstati sladki duh pravega božjega spoznanja; v srcu mu je morala vstati misel: Evangelij kristjanov je resničen, sicer ne bi bil izpričevan s prelitjem tolike krvi.« Izpričevanje krvi je najsijajnejše in najsilnejše znamenje, da je naša vera resnična, da je naša vera božja. In znamenje naše vere je — križ.

Okrog križa se posebno v letošnjem jubilejnem letu zbira ves svet, kakor nekoč množice na Golgati. Nekateri zasmehujejo križ, drugi dvomijo nad njegovo močjo, tretji ga kolnejo, a so tudi taki, ki križ molče molijo in njih oko, včasih sicer žalostno in rosno, sije žarke upanja na prihodnjo zmago. So, kakor Konstantin, katerim je rečeno: »V tem znamenju boš zmagal«. Morda še ni bilo stoletja, v katerem bi se milijoni s tolikim zanimanjem, s tesnim vprašanjem, iskanjem in hrepenejem bližali križu, temu velikemu znamenju našega odrešenja, kakor se to godi v naših tako hvaljenih »naprednih in prosvitljenih« časih. Morda še za noben rod ni bil križ tako jasno

in vlado na dvoru, to je znak družbe, v kateri je živel mladi znamenje, ob katerem se ločijo in razločijo duhovi, kakor za sedanji rod. Na eni strani zapeljiva beseda sveta: »Dol s križem! Brez križa k zmagi!« Na drugi strani klic svete Cerkve: »Ave crux, spes unica! Pozdravljen križ, edino upanje!« Ločitev duhov prihaja od križa v širni svet. — Kdo ljubi križ? Kdo veruje v zmago svetega križa? »Trojne izpričevalce pozna krščanstvo,« piše sv. Avguštin. »Prvi izpričevalci verujejo v Kristusa, a imajo komaj toliko poguma, da bi natihem zašepetali Jezusovo ime. Drugi verujejo v Kristusa in to izpričujejo tudi z jasnim glasom. Tretji verujejo, spoznavajo in gredo za Kristusom tudi v trpljenje in smrt.« Med katerim si ti?

Postoj, kristjan! Poglej na križ in poslušaj željo Onega, ki visi na križu. Kaj govori, kaj toži? »Žejen sem.« Odrešenika, da bi v zadnjih dihih žejalo po čem drugem, kakor po n e u m r j o č i h d u š a h ? »Žejen sem.« On žeja po dušah. V temi velikega petka so se Odrešenikove oči obrnile proti človeštvu in so nekaj iskale. Po stari judovski navadi so bili hudodelci križani zunaj mesta, z obrazom obrnjeni od mesta, da bi zadnji pogled hudodelcev ne veljal mestu in ga ne bi tako še v smrti preklinjal. Tri ure je torej božji Zveličar pošiljal svoje ugašajoče poglede proti zapadu, milostno in ljubeznivo, kakor bi nekaj iskal. »Žejen sem.« Ali bo našel na zahodu več duš, kakor na vzhodu? Ali bo našel pri nas več ljubezni, kakor pri Judih? Ali je zastoj iskal in se motil? »Žejen sem.« Ali že ima tačas tvojo dušo, ali še vedno žeja po njej? Doklej ga še pustiš v tej žeji? Spoštujmo sv. križ in ljubimo Onega, ki je za nas umrl na križu. Storimo se deležne njegovega odrešenja in njegove sv. Rešnje Krvi, prejemajmo radi sv. obhajilo. Posebno letos, v jubilejnem letu, v s v e t e m l e t u. Sveto leto za nas ni in ne bo sveto, če ne posvetimo sebe, naše družine, naše župnije, naše dežele. Posvečujmo se v daritvi sv. maše in sv. zakramentih. Znamenje sv. križa nas kliče na boj, a tudi na gotovo zmago.

Dr. Alojzij Merhar.

Osma nedelja po binkošti.

(Nedelja v osmini praznika sv. Cirila in Metoda.)

1. Sv. Ciril, vzor mladini.

(Govoril v ljubljanskem semenišču ob slavnosti 1600 letnice zmage sv. križa nad poganstvom in 1050 letnice zmage sv. križa med Slovani semeniški duhovnik M. Škerbec.)

Dva jubileja slavimo letos.

1600 let je preteklo, ko se je prikazalo na nebu znamenje križa, ko je zasadil Konstantin na rimskem Kapitolu križ in naznanil tedanjemu svetu zmago krščanstva.

Pred 1050 leti pa je tudi med Slovani zmagoslavno zasijalo znamenje križa, ki sta ga prinesla iz Konštantinovega mesta sv. brata Ciril in Metod.

Duša tega misijonskega dela je bil gotovo sv. Ciril. Vodilna smer vsega njegovega truda je bila: trajno utrditi krščanstvo med Slovani. In da bi ta svoj cilj dosegel, je zbiral okrog sebe mladino, da njo vzgoji v ljubezni in zvestobi do križa. In v tem nam je dal zgled, kajti čigar mladina — tega bodočnost.

Da bi se pa tudi naša mladina v ljubezni in zvestobi oklepala križa, jo vodimo v šolo k sv. Cirilu, da se ob njegovem ognju vname za čednosti, ki jih uči vera v križ.

Saj se mlado, neskaljeno srce z nekim prirojenim hrepenjem ozira po vzorih, po idealih, ki mu svetijo na mladem obzorju, ki mu vžigajo oko z mladostnim navdušenjem za vse lepe, plemenito, junaško, ki mu kažejo čednost v svežih, neskaljenih barvah.

Tam v starodavnem Solunu kleči bodoči apostol Slovanov, mladi Ciril, pred križem, ki ga je sam zarisal na steno, in kliče k svojemu vzoru Gregoriju Nacijanškemu: »O, sv. Gregor, ti angel v človeškem telesu —! Tebi se z ljubeznijo in vero priporočam v varstvo, bodi mi učitelj in razsvetljevalec.« In molitev nedolžnosti je bila uslišana, kajti njegov vzor ga je spremljal kot zvezda vodnica po vseh potih njegovega ne dolgega, toda plodnosnega življenja in ustvaril iz njega mladeniča, moža, ki je postavljen danes na svetilnik, da sveti naši mladini na poti k čednosti.

Sv. Ciril je krasen vzor mladine, o katerem v polnem obsegu veljajo besede, ki jih poje sv. Cerkev o spoznavalcih:

»Qui pius, prudens, humilis, pudicus
Sobriam duxit sine labe vitam.«

Qui pius — Zgodovina nam govori, da so možje molitve pogosto začrtali pot nje razvoju za stoletja, da so večkrat oni tista os, okrog katere se suče razvoj narodov, držav in kultur. Sv. Gregor Veliki, Gregor VII., Atanazij, Ciril Aleksandrijski, Bazilij, Gregor Nacianški — nepregledna vrsta mož, ki nosijo na svojih ramah svojo dobo, ki so pa izšli iz samote, iz šole molitve, ki so v svoji mladosti poznali z Gregorijem Nacijanškim edino pot v cerkev in šolo.

In v to vrsto mož spada tudi sv. Ciril. Že pri dečku Konštantinu, — kakor se je imenoval sv. Ciril prej —, moramo občudovati globoko p o b o ž n o s t in iskrenost v molitvi, ki se nam odkriva z vso ljubkostjo v oni krasni molitvi k sv. Gregoriju: »O sv. Gregor, ti angel v človeškem telesu! Tvoja usta kakor serafi slavijo Boga in z modrim naukom prave vere razsvetljujejo svet. Tebi se z ljubeznijo in vero priporočam v varstvo, bodi mi učenik in razsvetljevalec.« Kaka nežnost, kaka prisrčnost in kako globoko zaupanje nam veje iz te kratke

molitve! Tako molitev usliši Bog. In zato je tudi sv. Ciril postal anđel v človeškem telesu, kar nam dokazuje zlasti njegovo življenje na carigraskem dvoru. Sijaj, blesk, razkošje, zunanost in praznota v verskih rečeh, ki je vladala na carskem dvoru, ni odvrnila njegovih oči od Boga, ni prikovala njegovega mladeniškega srca na zemljo. Kakor pravi pisatelj staroslovenske legende o sv. Cirilu, so govorili na dvoru: »Ta mladi filozof ne ljubi tega sveta.« S svojim vzorom Gregorijem je lahko govoril: »Svojo dušo sem potopil v nebeške in jasne misli; moj duh je poletel v višave in me ločil od mesa ter me postavil v nebeško svetišče, kjer je zasijalo mojim očem solnce sv. Trojice . . . Umril sem svetu in svet meni!« Legenda pripoveduje, da je sv. Ciril hrepenel na dvoru le za tem, da bi »izletel iz tega telesa in živel z Bogom« ter tako mesto zemeljske sreče dosegel nebeško. In tako je postal vzor idealnega mladeniča, ki hrepeni po tem, da bi nosil celega Kristusa v svojem srcu.

Sv. Gregor pa ga je tudi učil tihega, skromnega življenja, ljubezni do samote. Znano je o sv. Gregoriju Nacianškem, kako je po svojem posvečenju v mašnika v begu poiskal samote; skoro isti pojav opazujemo v življenju sv. Cirila. Namenijo mu odlično službo knjižničarja na patriarhovem dvoru, toda on se brani časti in beži pred odlikovanjem. Skrije se v samostan, da se more še bolj posvetiti molitvi in premišljevanju, da se še bolj pripravi za plodonosno mašniško delovanje. Gotovo je imel pred očmi besede sv. Gregorja: »Najprej si mora biti človek sam sebi luč, preden more razsvetljevati druge; najprej mora sam v svetosti živeti, preden more druge voditi k čednosti.«

Sv. Ciril je torej ljubil samoto in zbrano molitev. Ko je bil na misijonskem potovanju h Kozarjem, pridrve z glasnim krikom divjaki nad njegovo taborišče. Ciril je bil ravno zatopljen v molitev, ko završi, kakor tulenje volkov, bojni krik napadalcev. Toda to ga ne moti. Mirno nadaljuje svojo molitev. Sovražniki, to videč, obstrme in iz krvoločnih volkov postanejo krotka jagnjeta, ki puste v miru njega in njegovo spremstvo.

Da, sv. Ciril je bil moč molitve, saj je bilo vse njegovo življenje molitev in zato so tudi njegovi uspehi le sad molitve. Preden začne sestavljati slovensko azbuko, prosi v molitvi božje pomoči, preden začne predstavljati sv. pismo na staroslovenski jezik, prosi v molitvi razsvetljenja; z molitvijo začne, pa z molitvijo tudi konča tam v Rimu svoje apostolsko delo. Pač po pravici piše o njem Rastislavu car Mihael: »Pošiljam ti moža pobožnega in pravovernega.«

Qui prudens — Čim bolj premišljujemo Cirilov značaj, čim dalje opazujemo njegove značilne poteze, tem jasnejše nam stopa pred oči njegova modrost, ki je krona drugih čednosti; saj ona vtisne svoj pečat vsem in jih povzdigne na ono višino, da vzbujajo naše občudovanje.

Iz njegove deške dobe nam pripoveduje legenda tole značilno dogodbo: Ko je bil Konstantin star sedem let, je videl v sanjah zbrane vse device domačega mesta. Tu pristopi k njemu mestni poglavar in mu reče: »Izberi si iz teh ono, ki jo hočeš imeti za družabnico in sebi v primerno pomoč.« Konstantin se ozira po zbranih in tu zagleda eno, ki se mu je zdela izmed vseh najlepša, devico bleščečega obraza, okrašeno z zlatimi ovraticami, z biseri in vso lepoto. Ime ji je bilo Modrost. To si izbere. Pač značilne sanje, ki nam kažejo, da je Cirila vodila v njegovem življenju modrost, kar nam pove tudi zgodovina.

Na dvoru ga imenujejo filozofa ne samo radi njegove globoke modroslovske izobrazbe, s katero je presegal vse svoje sovrstnike, ampak tudi radi njegovega življenja, ki ga je vodila krščanska modrost. To občuduje carski dvor, njej se ukloni celo krivoverni patriarh Janez in pred njo utihnejo ugovori mohamedancev, katerim reši ugovore proti najtežji krščanski resnici, proti dogmi sv. Trojice.

Njegovo modrost so občudovali izobraženi Grki pa tudi divji narodi. Bil je veličastna, impozantna prikazen. Kakor drugi Severin je obvladal s svojim modrim nastopom divja plemena, da so se pokorila njegovi volji in poslušala njegove svete. Le moč njegovega duha nam more razložiti njegove krasne uspehe med Slovani in tisti vpliv, ki ga je dosegel med njimi.

Prava krščanska modrost pa ustvari može krščanskega dela, može plodonosnega dela. In mož dela je bil sv. Ciril. On je pač ljubil samoto, tiho, skromno življenje molitve, kakor njegov učitelj, toda ni se ustrašil tudi naporega dela med svetom, kakor sv. Gregor. In tu je Ciril presegel svoj vzor. Ta beži v samoto pred nevarnim delom med svetom, sv. Ciril pa gre iz tihe samote na Krim misijonarit raznim narodom; iz samostana se poda k divjim Saracenom branit in razširjat krščanstvo in za vedno dá slovo mirnemu življenju, da se bori med Slovani za zmagó križa. Sv. Ciril je bil torej mož apostolskega, mož misijonskega dela. Naj bi bila pač tudi ta stran njegove osebnosti luč naši mladini in budila v njej zmisel in gorečnost za razširjanje božjega kraljestva na zemlji. Naj bi se naša mladina zanimala za »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«, ki nadaljuje apostolsko delo sv. Cirila in njegovega brata Metoda ter nas uči, kako naj častimo sveta brata.

Ora et labora — delo in molitev, lahko rečemo, je bila deviza njegovega življenja in oboje združiti v krasno harmonijo ga je učila krščanska modrost, umetnica vseh reči. (Sap. 7, 21.)

V Carigradu so občudovali Cirilovo modrost, strmeli pa so nad njegovo ponižnostjo. Čim bolj je rastla njegova učenost, tem bolj se je dvigala njegova ponižnost. Tako legenda. Da, modrost je ponižna in zato se Ciril brani časti, zato beži pred odlikovanjem v samostan. Kakšno nasprotje med njim in tedanjo dobo! Slavohlepe in brezobzirno tekmovanje za milost

in vlado na dvoru, to je znak družbe, v kateri je živel mladi Ciril. Tedanji Grki so v svoji ošabnosti zaničevali vse druge narode; nizkotno se jim je zdelo učiti se celo latinščine. Sv. Ciril pa se uči raznih barbarških jezikov, da more razsvetljevati one, ki sede v smrtni senci nevere. Bizantinska ošabnost je rodila razkol in odvrnila narode od Rima, sv. Ciril pa kleči v svoji globoki ponižnosti pred onim, ki se imenuje »Servus servorum Dei«. Pač krasen zgled naši mladini.

Toda, kaj daje mladinskim vzorom tisti krasni sijaj, tisti vabljeni čar, ki navduši in vzradosti mlado, neskaljeno srce? To je kraljica plemenitega rodu — deviška čistost. Brez te si ne moremo misliti mladinskega vzora. In ravno tu lahko s ponosom stavimo sv. Cirila na stran sv. Alojziju, sv. Stanislavu, sv. Janezu Berchmansu. Kakor biser v prahu se sveti njegovo čisto, mladeniško oko na okuženem carigrajskem dvoru, v razbrzdani družbi, v dobi, ko je cvetelo uživanje. Ogibal se je onih — tako pravi legenda — ki so zašli na kriva pota, ohranil je čistost in rasel v milosti pred Bogom in v priljubljenosti pri ljudeh. Tudi nad njim se je sklonila kraljeva čistost, kakor o sebi pripoveduje sv. Gregor, ga poljubila in povabila, da se pridruži njeni izvoljeni čisti četi, ki poje skrivnostno pesem devištva pred Jagnjetom na Sionu. (Skriv. raz. 14, 1—5.)

Čistost je ljubil sv. Ciril, njeni strogosti je uklonil svoj tilnik, hrepenec po deležu in slavi devištva; zato ga postavimo na svetilnik naši mladini kot vzor čistosti. Saj tudi danes ta brez lepotičja najlepša kraljica pogosto poveša k tlom žalostne oči, ko zre na našo mladino . . .

Še ene poteze ne smemo prezreti. Gotovo ni samonaključje, da je vsem večjim mladinskim vzornikom hrepenelo srce dol v večni Rim in da vsi počivajo v naročju katoliškega središča: sv. Alojzij, sv. Stanislav, sv. Janez Berchmans — sv. Ciril. Hrepenenje po edinosti sv. Cerkve, ljubezen in pokorščina do edinega pravega pastirja — to je gnalo njega v večno mesto. In božja Previdnost je odločila, da je tam našlo svoj zadnji počitek njegovo srce, da priča o njegovi ljubezni in zvestobi do prave Cerkve, da kaže, kdo hrani ono rešilno znamenje križa, kot znamenje edinosti in zmage sv. Cerkve. Ljubezni in zvestobe do Cerkve uči sv. Ciril mladino bolj, kakor kak drug mladinski vzornik, kajti nobenemu ni zapiralo poti v Rim toliko predsodkov in težav, kakor njemu. Vzgojen v družbi, odtujeni Rimu, v družbi, ki je že nastopila pot needinosti, v družbi, polni predsodkov do Rima, ohrani neskaljeno vdanost do Kristusovega namestnika. In to je pač najbolj občudovanja vredna stran njegovega značaja.

Toda kdo bo naštel vse vrline, ki so krasile to zlato vzormladeniško srce, o katerem po pravici govori sv. Cerkev: »Amavit eum Dominus et ornavit eum!« Ornavit eum — okrasil ga je z vsemi čednostmi in ga postavil na oltar za vzor naši

mladini, za vzor pobožnosti, modrosti, ponižnosti, čistosti in ljubezni do sv. Cerkve.

Tam v Solunu kleči pred svojim vzorom mladi Ciril in moli k njemu: »O sv. Gregor, ti angel v človeškem telesu — Tebi se z ljubeznijo in vero priporočam v varstvo, bodi mi učitelj in razsvetljevalec.« In dosegel je svoj vzor in ga presegel! Da bi pač tudi naša mladina tako klečala pred sv. Cirilom in klicala k njemu: »O sv. Ciril, ti angel v človeškem telesu — Tebi se z ljubeznijo priporočamo v varstvo, bodi nam učitelj in voditelj.« In potem smemo biti prepričani, da bo zastava križa trajno in zmagoslavno plapolala na obzorju našega naroda.

2. Trije evangeljski mladeniči — zgled našim mladeničem.

Sin, daj mi svoje srce.

Preg. 23, 26.

Naši pradedje so prišli v šestem stoletju po Kr. r. v našo sedanjo domovino, ki je bila tedaj veliko večja in se je razprostirala tudi po sedanjem zahodnem Ogrskem. Bili so še pagani. Prihajati so začeli k njim iz nemških krajev misijonarji, da bi jih izpreobrnili h krščanski veri. Pa ni šlo. Misijonarji z Nemčije niso imeli nobenih uspehov, posebno raditega ne, ker Slovenci niso razumeli njihovega jezika. Zdaj pa se je obrnil kralj Rastislav na grškega cesarja Mihaela III. s prošnjo, da bi on poslal Slovence take misijonarje, ki razumejo njih jezik. In zdaj sta prišla Solunska brata Ciril in Metod. Začela sta slovensko pridigati, slovensko razlagati sv. pismo. Imela sta čudovit uspeh: Slovenci so trumoma pristopili k Jezusovi veri in postali že v osmem in devetem stoletju kristjani. Sv. Ciril in Metod sta apostola Slovencev, dolžni smo jima izredno hvaležnost. O, da bi se le vedno držali njunih nauk! O, da bi le tudi naši mladeniči bili vedno pošteni, goreči kristjani! Od mladine je odvisna naša bodočnost. Če bo naša mladina slaba, zane-marjala sv. maše, sv. zakramente, se vdala pijančevanju in nečistovanju, lahkomiselnosti in zapravljenosti, hudobiji in lenobi, potem gorje nam! Potem bo počasi tudi naš narod izgubil najdragocenejši zaklad, sv. vero, ki sta jo v naših krajih tako goreče oznanjevala sv. brata Ciril in Metod. In kaj potem? Naš narod se bo pogubil in izginil z zemeljskega površja.

Zato pa mladeniči, držite se Jezusovega nauka! Jezus vam je danes klical pri sv. obhajilu: »Sin, daj mi svoje srce!« Dajte Jezusu svoje srce! Srečni bodete! Neizmerno bolj srečni, kot če daste svoje srce hudemu duhu ali pa hudobnemu svetu.

Jezus ima tako rad mladeniče. Njegovo srce hoče le blagor in srečo mladeničev. Odkod pa jaz to vem?

Iz svetega pisma, katero nam pripoveduje, kako rad je Jezus občeval z mladeniči. O treh mladeničih vam hočem danes nekaj povedati, o treh mladeničih, katerim je izkazal Jezus posebno naklonjenost.

I. Sv. pismo nam pripoveduje, da je prišel neki mladenič k Jezusu in ga vprašal: »Dobri učenik, kaj naj storim, da dobim večno življenje?« In Jezus mu odgovori: »Ako hočeš v življenje iti, izpolnjuj zapovedi!« »Katere so?« povprašuje mladenič. In Jezus mu odgovori: »Ne ubijaj, ne prešestvuj, ne kradi, ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega, spoštuj očeta in mater in ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« »Vse to,« pravi mladenič, »sem jaz že izpolnjeval od mladosti, a kaj mi še primanjkuje?« In Jezus mu odgovori: »Ako hočeš biti popoln, prodaj vse, kar imaš, in daj ubožcem in imel boš zaklad v nebesih, — potem pridi in hodi za menoj!« Ko je mladenič vse to slišal, je postal žalosten, ker je bil silno bogat.

Dragi mladenič! Ali bi ti tudi danes lahko Jezusu rekel: »Gospod, zapovedi jaz izpolnjujem že od mladosti?« Ali bi si upal kaj takega reči? Ali jih res izpolnjuješ? Ali posvečuješ praznik? Ali mogoče zanemarjaš mašo in pridigo? Ali mogoče zunaj cerkve stojiš med mašo in delaš veliko pohujšanje? Kaka bo tvoja smrtna ura! Kakšna tvoja večnost? Ali ne veš, kdor mašo zapiva, svojo dušo zapije. Ali ne veš, kdor zunaj cerkve ostane med mašo, bo enkrat tudi ostal zunaj nebes? Ali ne veš, da kdor gre v nedeljo mimo cerkve v krčmo, bo šel mimo nebes v pekel? Da bi vi vedeli mladeniči, kako mi krvavi srce, če vidim ob nedeljah med mašo zunaj stati fante in se pogovarjati, in morda še s klobukom na glavi. Oh, kako šele krvavi raditega presv. Srce Jezusovo! Oh, to je največja žalost, ki mi jo pripravljajo moji farmani. Da bi taki fantje doma ostali, pa nič v cerkev šli, bi ne bil tako žalosten.

Mladenič! Ne ubijaj! Ali mogoče ti ubijaš svoje telo s pijančevanjem? Ali ti je mogoče to prišlo že v navado? Ne veš, da s pijančevanjem pokvarjaš svojo kri, da si koplješ rani grob in nakopavaš časno in večno nesrečo? Ali ne veš, da ne more biti večje nesreče kot družinski oče, ki je pijanec. In tak hočeš enkrat biti? Oče pijanec je nesreča za ženo, nesreča za otroke do četrtega kolena, nesreča za občino, nesreča za Cerkev in državo. In ali ne veš, da pijanci ne pojdejo v nebeško kraljestvo?

O tem mladeniču, ki je bil prišel k Jezusu, pripoveduje sv. pismo, da ni šel za njim. Zakaj ne? Bil je preveč na posvetno navezan. Nekateri cerkveni učeniki celo pišejo, da se je popolnoma izgubil. O koliko je mladeničev na Slovenskem, ki so le na posvetno navezani in nimajo nič zmisla za kaj višjega; samo pijančevanje, ponočevanje, to jim dopade. Kaka žalost za Cer-

kev, pa tudi za narod, ki ima tako mladino! Taka mladina se pogubi v močvirju in blatu! Taki mladeniči ne hodijo za Jezusom.

II. Sv. evangelist Lukež nam pripoveduje v 7. poglavju svojega evangelija o nekem drugem mladeniču: »Tisti čas je šel Jezus v neko mesto, kateremu je bilo ime Najm, in z njim so šli njegovi učenci in mnogo ljudstva. Ko se je približal mestnim vratom, glej, so nesli mrliča, edinega sina njegove matere, ki je bila vdova. In veliko ljudstva iz mesta je šlo z njo. Ko jo je Gospod zagledal, se mu je v srce usmilila in ji reče: »Ne jokaj!« Potem pristopi, se dotakne nosilnice, oni, ki so nosili, so pa obstali. On pa reče: »Mladenič, rečem ti, vstani!« In vstal je mladenič in je začel govoriti in dal ga je njegovi materi.

Mladenič, ali si ti tudi mrtev? Ali živiš že leta in leta v smrtnih grehah in se ne meniš za Boga in za nebesa. Oh, kako joka tvoja dobra mati sveta katoliška Cerkev. Jezus te tolikrat med letom kliče k svetim zakramentom, da bi te obudil od mrtvih. Ti pa ne maraš za ta ljubezniva vabila. Ti prideš le o veliki noči, pa morda še takrat nevredno prejmeš svete zakramente. Kaj boš rekel enkrat na sodnji dan Jezusu, ki te je tolikokrat zastonj klical? Kako se boš izgovarjal, kako boš račun dajal? Zjokal bi se mladenič, ako bi zagledal svojo črno dušo — umorjeno po smrtnem grehu. O marsikateri mladeniški duši veljajo besede sv. Ambroža: »Bila si nevesta Kristusova, tempelj božji, prebivališče Sv. Duha, in kolikorkrat to rečem, se moram zjokati. Zakaj, ti nisi več, kar si bila, kakor srebro si se svetila in bliščala, lesketala si na roki Gospodovi kakor zvezda. Gorje, kakšna izprememba! Božja devica je prišla v oblast satanu, tempelj Sv. Duha se je oskrnil in postal hlev hudičev, — ona, ki se je svetila v deviškem svitu kakor čisto zlato, je zdaj slabša kakor blato na ulicah, in leskeča zvezda na roki Gospodovi je padla z višave nebes, in njena luč je ugasnila in postala črn ožgrec.« Ali je to podoba tvoje duše?

Pa ti si še najbrže danes dobro spovedal. Ti si čist in Jezus te je dal zopet nazaj sveti materi katoliški Cerkvi, ki se nad tvojim vstajenjem bolj veseli, kot se je veselila ona vdova v Najmu nad svojim od mrtvih vstalim edinim sinom. Pa zdaj glej, da ne padeš nazaj v smrtni greh! Nič ni nevarnejšega, kot v isti greh se vedno nazaj vračati. Tak človek počasi tako oslabi, da si ne more več pomagati. Bog ne podeli takemu človeku izvanredne mere milosti, ki jo potrebuje, da se iz greha izkoplje. Česar se človek v mladosti navadi, tisto dela tudi v starosti in to nese tudi s seboj v grob. V takem človeku, kateri se vrača v enisti greh nazaj, je sedem hudobnih duhov. Pripomoček pa, da ne padeš nazaj v stare grehe, je večkratni prejem svetih zakramentov. O, kako veselo je videti mladeniče pri mizi božji. Pa kaj, ko jih pa vidimo tako redko! Kako željno je hre-

penel Jezus po tem dnevu! »Željno sem hrepenel z vami jesti to velikonočno jagnje,« je danes k vam rekel Gospod.

III. Še o enem mladeniču beremo v sv. pismu. O tem pa pravi sv. evangelij, »da je bil učenec, katerega je Jezus ljubil.« Sv. Janez je spremljal Jezusa povsod, med drugim je bil priča njegove spremenitve na gori Tabor, a tudi njegove bridkosti na vrtu Getzemani. Pri zadnji večerji je slonel na prsih Jezusovih, se naučil tam iste ljubezni, katero je vedno oznanjal. Temu ljubljencu Jezusovemu, krščanski mladeniči, bodite vsi podobni! Teга posnemajte! Zakaj ga je vendar Jezus tako ljubil? Zavoljo čistega, deviškega njegovega srca. Čiste mladeniče ima Jezus rad. Lepa in prijetna je z l a t a z a r j a , ki zjutraj in zvečer tako čarobno lepo zaigrinja doline in hribe, a še lepše je obličje nedolžnosti, ki ga pokriva sveta sramežljivost. Krasno je z v e z d n a t o nebo ponoči in prelepo sveti in greje ljubo solnce podnevi, a lepše se blešči v človeški družbi neomadeževana nedolžnost čistih mladeničev. Prelepo je pomladansko cvetličje na vrtu, a še lepša kakor venljive cvetlice je deviška nedolžnost v neminljivi pomladi, ker je venec, ki nikoli ne mine. Vsakemu se prikupi beli g o l o b - č e k ; nedolžna duša je bela golobica. Med cveticami se zlasti odlikuje bela lilija, a še lepša je sveta čistost, ker lilija je le njena podoba. Nedolžna duša je kakor snežnobelo jagnje. Velike zaklade hrani zemlja v svojih votlinah in širono morje v svojih neizmernih globinah; najbolj čislano med njimi je z l a t o in dragi b i s e r i , a večji zaklad kot vse zlato sveta in večja lepota kot vsi biseri morja je deviška nedolžnost. Če iščeš lepote v obleki, lepše ne najdeš, kakor je bela obleka nedolžnosti. Če si izbiraš med podobami, lepše si ne boš odbral, kakor je podoba nedolžnosti, ker je podoba angelske lepote. Če se čudiš lepoti umetnih stavb, krasnih cerkev, tolike dragocnosti in lepote ne najdeš, kakor je čisto telo, — ono je krasni tempelj Sv. Duha in prijetno bivališče Jezusa Kristusa. »Vse, kar se cení in tehta, se ne dá primerjati čisti, zdržljivi duši,« pravi sv. pismo. Si li ti čist, dragi mladenič? Si li čist v mislih, željah, besedah in dejanju? O, kako žalostno je, če poslušamo dandanes mladeniče govoriti. Koliko je nečistega govorjenja! Svoje telo oskrunjajo in je tirajo v zgodnji in sramotni grob. Dekleta zapeljujejo in vedo, da jih čaka smrt in ostra sodba. Dvojno bogastvo ima pošteno dekle: nedolžnost in častno ime; ako zapelješ takega dekleta v greh, postaneš ostuden ropar njene časti — ropar — morilec čiste njene duše — podel ropar, ki oropaš gotovo sebe in dekleta vse časne sreče — največkrat pa tudi večne. Varuj se mladenič dejanja, katerega ne popravi nobena tvoja solza, nobena tvoja pokora, dejanja, katerega se boš kesal vse dni svojega življenja, katero ti bo grenilo že itak težko zadnjo uro. Sv. Janezu je Jezus dal svojo mater pod križem v varstvo. Jezus tebi — krščanski mla-

denič — hoče dati Marijo za mater, ti je pa nočeš. Toliko te vabimo v Marijino družbo, pa ti se sramuješ, tebe je strah. O, kako žalostno! Blagor vam, hrabri in pogumni mladeniči, ki ste brez strahu v Marijino družbo vstopili. Vi ste junaki! Vi ste spoštovanja vredni. Vas imam res rad. Nič se ne bojte, da vas je malo. Malo jih je bilo, ki so bili Jezusovi zvesti učenci, malo jih je stalo pod zaničevanim križem. A to majhno število je svet premagalo. »Malo in zaničevano si je Bog izvolil, da tisto, kar je veliko, osramoti« (cf. 1. Kor. 1.). »Ne boj se, majhna čreda, Bogu je dopadlo, vam dati kraljestvo božje« (Luk. 12.). Naj vas zaničujejo! »Blagor jim, ki preganjanje trpijo zavoljo pravice, ker njih je nebeško kraljestvo.«

Zdaj pa sveta Solunska brata, sv. Ciril in Metod, blagoslovita danes vse mladeniče naše fare, da bodo neustrašeno živeli v tej veri, ki sta jo vidva oznanjevala, pa tudi izpolnjevali vestno nauke, ki sta jih vidva učila, da bodo naši mladeniči čast delali naši fari, pa tudi celemu narodu in enkrat srečno dospeli k Vama v sveta nebesa. Amen.

E. Vračko.

Deveta nedelja po binkoštih.

Božja kazen se razodeva v razdejanju Jeruzalema.

In ne kamena na kamenu ne puste v tebi, zato ker nisi spoznalo časa, v katerem si bilo obiskano.

Luk. 19, 44.

V znameniti stari zgodovinski knjigi (lib. II. Comment. Pii II. de rebus memorabilibus) se pripoveduje, da je vladar mesta Fulgineja na Laškem nekoč vprašal svetega moža, če bo njegovo kraljestvo kdaj odvzeto njegovim potomcem. Odgovoril mu je, da takrat, kadar bodo voli letali po zraku. Ker se je to malovrednemu tiranu zdelo nemogoče, je mislil, da ne bo nikoli konec njegovemu kraljestvu. Toda zelo se je motil! Že za časa njegovih vnukov je pridrl s svojo vojsko Janez Vitelij, patrijarh aleksandrijski, pričel oblegati mesto in razvil dolgo zastavo, na kateri sta bila naslikana dva vola. Zastavonoša je ž njo mahal, in ker je vël tudi veter, je bilo videti, kakor da bi vola po zraku letala. Meščani to videč so se spomnili na nekdanjo prerokovanje in se silno prestrašili . . . Na podoben način je napovedal tudi Bog Judom pogin njih države in razdejanje mesta Jeruzalema. Ko je šel prerok Elizej v Betel, so prišli dečki iz mesta in se mu rožali: »Pridi gori, plešec, pridi gori, plešec!« Toda takoj sta pridrla dva medveda iz gozda in sta raztrgala 42 deč-

kov. Ta dogodek bi bil moral Judom stopiti pred oči, ko sta pridrla iz Rima vladarja Vespazijan in Tit kakor dva medveda in pričela oblegati mesto. Dasiravno jih ni bilo malo, ki so to spoznali, pa vendar Judje še do današnjega dne nočejo priznati, da sta prišla zato nadnje, ker so se norčevali iz Kristusa, govoreč: »Križaj ga, križaj ga!« Zato ne bo zastonj, ako vam bom danes dokazal, da je prišel ta poraz nad Jude kot kazen božja, ker so se pregrešili nad Kristusom. Navedel vam bom šest sledečih razlogov:

1. Kakor je Kristus napovedal, tako se je zgodilo.
2. Kaznovani so bili primerno svoji hudobiji.
3. Bogoljubni ljudje so že prej na opomin božji zbežali.
4. Judje so skušali zastonj Jeruzalem zopet sezidati.
5. Tit je sam pripisoval ta poraz božjemu maščevanju.
6. Ta poraz so mnogi zelo natančno popisali.

I. Vse, kar je Kristus napovedal, se je izpolnilo do pičice natančno. Rekel je: »Pridejo nad te dnevi, ko te obdado sovražniki tvoji z nasipom.« To se je zgodilo, ko je Tit sezidal pred mestom pet trdnjav za obleganje in ž njimi obkolil mesto. Ko so mu Judje te razdrli, je sezidal zopet v treh dneh okoli in okoli mesta zid s trinajsterimi stolpi, s katerim jih je tako zaprl, da so bili podobni ptičem v kletki in niso mogli na noben način ubežati, kakor je rekel Kristus: »In te bodo oblegali in stiskali od vseh strani.« Tudi to se je zgodilo, ko se je pričel oglašati glad, pričele razsajati bolezni, ko so pričeli ljudje ropati in moriti po hišah; bežati jim ni bilo dovoljeno, ostati tam neznošno. »In ob tla razbijejo tebe.« Tudi te besede so se izpolnile. Ko so sovražniki zažgali tempel in razrušili mesto, so bile po sporočilu Jož. Flavija take podrtije, da človek, ki je šel pozneje mimo, ni mogel spoznati, ali so bivali tu kdaj ljudje ali ne. Ostali so edinole trije stolpi v spomin na ta usodepolni padec. »In ne kamena na kamenu ne puste v tebi.« Ker so mesto do tal razrušili, zlasti za časa cesarja Hadrijana, ki je dal še tisto čisto razdejeti, kar je še semintam ostalo, se je tudi to natančno izpolnilo. Iz tega lahko spoznamo, da se Jezusove preroške besede o razdejanju mesta niso mogle bolj natančno izvršiti, kot so se. Iz tega pa sledi, da je bil tudi vzrok razdejanja mesta resničen; povedal ga je Jezus sam: »Ker nisi spoznalo časa, v katerem si bilo obiskano.« Bog jim je poslal svojega Sina, ki jih je vabil k sebi v nebeško kraljestvo, pa umorili so ga, kakor sveto-pisemski delavci v vinogradu sinú gospodarjevega.

Imamo pa še drugo napoved pri preroku Ecehijelu, kateremu je Bog zapovedal, da naj si ostriže lase in brado in naj jih s tehtnico v tri dele loči: prvi del je moral sežgati, drugi del razsekati z mečem, tretji del pa raztrositi po vetru. (Eceh. 5.) To je pomenjalo, da bo Jeruzalem deloma požgan, deloma razmesarjen, deloma pa razpršen v razne kraje sveta, kar se je tudi zgodilo.

Kakor nam sporoča Jož. Flavij, je Bog Jude opominjal z raznimi znamenji še neposredno pred nesrečo. Na dan opresnikov se je v templju izpremenila noč v dan. Železna vrata sveetišča, ki so bila tako težka, da jih je moralo zapirati 20 mož, so se ponoči namah odprla. Po velikonočnih praznikih pa so se prikazali v ozračju železni vozovi po vseh pokrajinah in obo-rožene čete so korakale po oblakih in obdajale mesto. Na binokoštni praznik so zaslišali glas: »Pojdimo odtod!« In neki mož, po imenu Jezus, ki je bil po svojem stanu navaden kmet, je skozi sedem let in pet mesecev hodil po mestu in neprestano klical: gorjé, gorjé Jeruzalemčanom! — zato ga je dala mestna uprava hudo preteptsti, kar mu pa ni vzelo poguma. Vpil je naprej do tistega dne, ko so pričeli oblegati mesto. Takrat je zavpil: gorjé tudi meni! In priletel je kamen po zraku in ga ubil. Ta mož Jezus, ki je imel enako ime z našim Zveličarjem, je bil Judom bridek opomin, da je prišlo nadnje maščevanje božje, ker so se pregrešili nad Jezusom. Zato je rekel Kristus: »Glej, hiša vaša se vam ostavlja pusta.«

II. Judje so bili kaznovani primerno svoji pregrehi. Na isti Oljiski gori, na kateri je Jezus napovedal razdejanje Jeruzalema in objokoval njegovo nesrečo, ravno tam je pozneje pričel svoje trpljenje in tam so ga Judje zgrabili. Tam je razpostavil Tit svoje vojščake in odtod začel oblegati mesto; tako so morali sprejeti krutegega tirana, ki so se branili ponižnega, na žrebetu oslice jahajočega Jezusa. Judje so umorili Kristusa v dnevih opresnikov, to je v dnevih velikonočnih praznikov, ko se je zbrala neizmerna množica ljudi iz vseh krajev v Jeruzalemu; zato je pa tudi Tit pričel o tem času z obleganjem, in sicer 14. aprila. Obleganje je trajalo pet mesecev in se končalo dne 8. septembra, ko so zavzeli mesto. Kakor so Judje Kristusa kupili za 30 srebrnikov, ravnotako je Vespazijan v vojski zoper Judejo prodal 30.000 Judov in 400 kristjanov. Kakor sporoča Hegezip, so se prodajale cele družine z otroki za majhno ceno, in drugi trdijo, da so prodajali po 10 oseb iz imenitne rodovine, iz navadne pa po 30 za en denar, kakor je napovedal sv. Janez: »Merica pšenice za en denar in tri merice ječmena za en denar« (Skr. raz. 6, 6.). Ker so Kristusa vjeli, so bili tudi sami odpeljani v sužnost, in sicer v ogromnem številu: bilo jih je 97.000. Ker so Kristusa slekli in oropali, ker so mu s sulico prebodli stran, so tudi Rimljani tistim Judom, ki so k njim pribežali in bili na sumu, da so zlato požrli, razparali trebuh in jim tako vzeli zlato;

v eni sami noči so na ta način umcrili 2000 Judov, dasiravno niso dobili pri večini nič zlata. Kristusa so obsodili na križ in vpili: Križaj ga, križaj ga! Na podoben način je dal tudi Tit vsak dan nekaj Judov križati, včasih po 50 ali še več, tako da je nazadnje pričelo zmanjkovati prostora za križe. Žejnega Zveličarja so napojili s kisom in žolčem; tudi sami so bili mučeni od grozne lakote, tako da je bilo mesto in vsi jarki polni mrličev. Jedli so usnje, drevesno lubje, črevlje, nesnažo in pili umazano vodo iz luž; mladeniči so se vlačili po ulicah kot sence mrtvih. Mnogi so umrli od veselja, samo če so kruh videli, pravi Hegezip. Znano je, da je neka imenitna gospa na kose razsekala sinčka, ga skuhala in jedla. In ker so Judje Kristusa umorili, se tudi njim ni nič boljše godilo: pomorjeni so bili z mečem, ognjem in gladom; smrt je dohitela na ta način po mnenju Jož. Flavija okoli 1.000.000 Judov. Sv. Jeronim pripoveduje, da so se pozneje Judje vsako leto na dan razdejanja zbirali v mestu, da bi objokovali svojo nesrečo; da so pa smeli to storiti, so morali za to veliko plačati. »Da je bilo dovoljeno objokovati razdejanje mesta, odkupijo Judje, ki so kupili Kristusovo kri, tudi svoje solze, tako da se niti jokati ne smejo zastonj.« Kakor so oni obkolili Jezusa, ravnotako so bili pozneje sami oblegani; »obdali so Kristusa kakor psi in hudobnikov krdelo ga je obkročilo« (Prim. ps. 22, 16.). Zato pravi Gospod: »Pridejo nate dnevi, ko te obdado sovražniki tvoji z nasipom in te bodo oblegali« (Luk. 19, 43.). Pričeli so pa oblegati mesto od tiste strani, kjer je gora Kalvarija; Judje so torej lahko spoznali, da je prišel Tit kot maščevalec Kristusove smrti; kaznoval jih je pa v istem kraju, kjer so sami umorili Boga Mesijo. Slednjic je Tit sezidal okoli in okoli mesta v treh dneh zid, da je tako Jude popolnoma oklenil in sestradal.

III. Da je bilo razdejanje Jeruzalema res božja kazen, se spozna tudi iz tega, ker je Bog nekaterim pobožnim osebam razodel in jim ukazal, da naj se vsi pobožni verniki podajo iz mesta vun in gredo v drug, varen kraj, v mesto Pela; na ta način so utekli grozni smrti med obleganim obzidjem. To nam sporočajo zgodovinarji Evzebij, Epifanij, Nicefor in drugi. Napovedal pa je to že sv. Janez: »In videl sem, in glej: črn konj in sedeči na njem (Tit namreč, ki je vladal nad Judi) je imel tehtnico v roki svoji in je rekel: »Olju in vinu ne stori hudega!« T. j.: kristjane pusti v miru, in naj bodo izpreobrnjeni Judje ali pa pagani. Tudi Jezus sam je dal sledeči opomin: »Kadar boste pa videli, da vojske oblegajo Jeruzalem, tedaj vedite, da se je približalo njegovo razdejanje. Takrat naj, kateri so v Judeji, zbeže na gore, in kateri so sredi mesta, naj se izselijo« (Luk. 21, 20, 21.). Bog namreč noče s hudobnim pogubiti obenem tudi pravičnega. Bog je s tem kaznoval brezbožnost Judov, ki niso hoteli verovati, poplačal pa tiste, ki so se ga oklenili. Bog sicer pusti dobre bivati med hudobnimi, ko pa pride čas kazni, tedaj

loči dobre od slabih, kakor je ločil Noeta z družino od hudobnih, ločil Lota s svojimi od Sodomljanov, ločil Mozesa od Kora, Datana in Abirona, ločil Izraelce od potapljačnega se Faraona, kakor omenja sv. Avguštin.

IV. Dasiravno so poskušali pozneje Judje večkrat zopet sezidati tempel in mesto, jim je bilo to od Boga zabranjeno. Način teh poizkusov nam sporoča zgodovinar Evzebij. Pod Elijem Hadrijanom so si namreč izvolili Judje za vladarja nekega moža, z imenom Barhacebas, zbrali veliko vojsko in skušali zopet priti do samostojne države; brezštevilno kristjanov so na grozne načine mučili. Toda Elija Hadrijan jih je strahovito potolkel in si jih zopet podvrigel; na razvalinah starega Jeruzalema je dal sezidati novo mesto in je imenoval po sebi Elija, Judom pa je prepovedal mesto tudi oddaleč gledati; na mestna vrata pa, ki so vodila v Betlehem, je dal naslikati svinjsko glavo v zasmeh judovske vere. Pod deželnim glavarjem Rufom je bilo pomorjenih več tisoč Judov. Zopet sezidano mesto je kmalu razdril in uničil požar, kakor nam spričuje sv. Jeronim. Ko je pozneje cesar Julijan hotel Jude zopet naseliti v Jeruzalemu, da bi se tako norčeval iz Kristusa, češ, tvoje prerokbe se niso izpolnile, in jim poslal tudi mnogo delavcev in umetnikov, da bi zopet sezidali tempel in so že precej podstavka postavili, je nastala močna burja in jim vse podrla. Iz zemlje, kjer so kopali, je izbruhnil ogenj in požgal delavce; na oblekah Judov so se prikazali križi, ki jih niso mogli izprati; nastal je tudi potres, ki je vse razrušil in pokopal neštevilno Judov. Tako jim je Bog zabranil nadaljno zidanje.

V. To grozno razdejanje je pripisoval cesar Tit sam božji in ne svoji roki. Ko je namreč hodil okoli porušenega mesta in videl poyvod vse polno mrtvih trupel, je s sklenjenimi rokami pričal Bogu, da je to njegovo, to je božje delo, božja kazen. Ko so ga hoteli bližnji rodovi venčati radi te slavne zmage, se je tej časti odtegnil, češ, da je je nevreden, ker je bil samo orožje v rokah božjih, ki se je maščeval nad hudobnimi Judi. Da ga je podpiral Bog, je razvidno iz tega, ker je v skoro neverjetno kratkem času treh dni sezidal okoli mesta ogromen zid, dolg okoli 5000 korakov, utrjen s 13 stolpi; Judje so bili tako popolnoma zaprti kot ribe v mreži. Tit je sicer prepovedal razrušiti tempel, toda vseeno so ga vojaki zažgali, ker je Bog tako sklenil. Tempel je kasneje služil za smetišče novemu mestu in bil zaveščišče psov; pozneje je dal Tit Anij Ruf prostor popolnoma izorati iz zaničevanja do judovskega ljudstva. Nadalje so se Judje v mestu tudi medsebojno prepirali in sovražili in po božjem naklepu so požgali ogromno žitnico in potem hudo stradali. Vse dragocenosti svetišča, kakor zlate in srebrne posode, zlasti svečnik, zlato mizo in sploh vse, kar so oropali, so odnesli sovražniki v Rim, kjer se še dandanes vidi Titov slavolok, odnesli torej v tisto mesto, kjer so imeli kristjani glavno nasel-

bino in središče sv. vere. Jasen dokaz, da je hotel Bog stari zakon zamenjati z novim, h kateremu je vabil najprej Jude same. In kakor meni Galatin, je Bog dal Vespazijanu in njegovemu sinu vlado nad Judi kot plačilo. Kakor je nekajdal Bog kralju Nabuhodonozorju Egipt, ker je premagal Tirce, tako temu Jude. Ko je odšel oče v Rim, je vodil obleganje njegov sin, ki mu je tudi sledil po smrti kot vladar. Popolnoma pravično je, da so bili Judje kaznovani po očetu in sinu, ker so grešili proti Bogu Očetu in umorili Boga Sina. Zato je tudi Vespazijan, odhajajoč v Rim, pustil tam sina, da bi pomoril Jude. Po sinu so bili popolnoma poraženi, ker so se tudi zoper Sina najbolj pregrešili. Ko je tedaj Tit metal iz oblegovalnih strojev velikanske skale v mesto in na Jude, so ti vpili: »Sin prihaja!« Na ta način je Bog pokazal njih kazen celemu svetu, ker je bil tudi njih zločin znan po vsem svetu; storil je pa to ob času praznikov, ko je bilo zbranih tam največ ljudi in največ različnih narodov.

VI. V večni spomin na to strašno kazen je Bog pripustil, da so te dogodke kaj natančno popisali tako krščanski in paganski kakor tudi judovski pisavci; saj so tudi trije evangelisti Matevž, Marka in Lukež Jezusovo prerokovanje natančno zapisali. Izmed pağanov se morajo omeniti zlasti Tacit, Svetonij, Plutarh, Dio, Flegon, Jožef Flavij, ki je bil živa priča, Hegezip, učenec apostolov i. dr. Vendar pa taji Jož. Flavij pravi vzrok in pravi, da jih je doletela kazen, ker so umorili sv. Jakoba! Vendar pa to ni umestno! Judje so pomorili več prerokov, pa se jim raditega ni nič zgodilo. In če bi jih bil Bog kaznoval radi umora sv. Jakoba, koliko bolj bi moral tedaj trditi, da jih je zaradi umora najbolj nedolžnega Jezusa, začetnika življenja in učitelja sv. Jakoba? In Origen pravi: »Če so razrušili mesto radi sv. Jakoba, zakaj še toliko bolj opravičen ne pravi, da so ga zaradi Jezusa, v čegar božanstvo veruje toliko ljudi?« Tudi se ne more reči, da so bili kaznovani zaradi malikovanja ali slabega življenja, kajti večkrat so malikovali, toda tako huda kazen jih ni nikdar doletela; sploh so bili pa takrat malikovanju najmanj vdani. Tudi radi grešnega življenja bi ne bili tako udarjeni, ako bi se ne bili pregrešili nad Kristusom.

Iz tega posnamemo predvsem, kako mogočen je Bog, ki je tako mogočno trdnjavo, kakor je bil Jeruzalem, v tako kratkem času razdejal, toliko množico ljudstva premagal v petih mesecih in z zidom, v treh dneh sezidanim, popolnoma zaprl. Jeruzalem je bil izborno utrjen s trojnim zidom in jarkom; zid je bil visok in trden, semintam so se dvigali močni stolpiči, zgrajeni iz moškočnih skal. Bog pa je vse to z največjo lahkoto razdril in ni pripustil, da bi se mesto zopet sezidalo, kajti ni ga sklepa človeškega, ki bi se mogel izvršiti zoper božjo voljo. Saj pravi David: »Ako Gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo, ki jo zidajo. Ako Gospod ne varuje mesta, zaman bedi, kdor ga čuva« (Ps. 126, 1.). Judje so rekli Kristusu na križu: »Aha, ki

podiraš svetišče!« (Mark. 15, 20.) Pa še kako ga je razdril, kajneda? Zato pa nikar ne zaupajmo naši moči, naši previdnosti, temveč iščimo le božjo pomoč in se ji priporočajmo!

Drugič spoznamo tudi, kako dober je Bog. Preden je Jude tako kaznoval, jih je večkrat očetovsko opominjal. In če drugega ne, vsaj Kristusov jok bi jih bil moral pretresti. Pravil jim je pa tudi razne prilike, v katerih jim je očitno napovedal ta žalostni konec, kakor, recimo, priliko o delavcih, ki so umorili gospodarjevega sina, katere so preklinjali Judje sami, rekoč: »Hudobneže bo hudo pogubil in vinograd svoj izroči drugim vinogradnikom« (Mat. 21, 41.). Povedal je tudi priliko o hlapcih, ki so šli vabit na pojedino; ljudje so jih zgrabili in pomorili, gospodar pa se je razjezil, šel nadnje in požgal njih mesto (Mat. 22.). Povedal jim je pa tudi naravnost: »Jeruzalem, Jeruzalem, ki ubijaš preroke in kamenjaš tiste, ki so poslani k tebi... Glej, hiša vaša se vam ostavlja pusta« (Mat. 23, 37, 38.). O tempeljnu govori: »Resnično vam povem: Tu ne ostane kamen na kamenu, ki se ne bi zrušil« (Mat. 24, 2.). »Kadar boste pa videli, da vojske oblegajo Jeruzalem, takrat naj, kateri so v Judeji, zbeže na gore« (Luk. 21, 20.). In zopet: »Hčere jeruzalemske, ne jokajte nad menoj, marveč nad seboj jokajte in nad svojimi otroki« (Luk. 23, 28.). Na take in podobne načine je torej skušal Jezus izpreobrniti Jude; čakal je nanje skoraj 40 let, ker so Jeruzalem razrušili šele 38 let po njegovi smrti. In sedaj spoznamo, kdo je tisti človek, ki je prosil gospodarja za suho figovo drevo, ki že tri leta ni nič rodilo, naj ga nikar ne poseka: »Gospod, pusti je še to leto, da je okopljem in ospem z gnojem, da li prihodnjic rodi sad; če pa ne, posekaš je potem« (Luk. 13, 8, 9.). Kristus je, ki je gotovo ta čas izprosil od Boga, da bi se Judje poboljšali, dasiravno je on že postavil temelj sveti Cerkvi. Iz tega torej tudi spoznamo, da Bog ne kaznuje rad, temveč skuša na vse načine, da nas obvaruje nesreče.

Tretjič spoznamo tudi božjo pravičnost, ki zakrknjenim in trdovratnim grešnikom ne prizanesa, ampak jih strogo kaznuje, kaznuje tudi tiste, ki so bili svojčas njegovi posebni ljubljenci, rod, ki ga je pred vsemi drugimi sebi izvolil in mu izkazoval tolike in toliko dobrot. Ni prizanesel tako slavnemu in tako dragocenemu mestu, v katerem je bilo toliko grobov prerokov in kraljev; nasprotno, izpremenil ga je v smetišče, in sove so si poiskale svoja bivališča na njegovih razvalinah. Tudi nedolžnim ni prizanesel, ki so bili v velikih množinah pomorjeni radi grehov svojih staršev. Žalostna smrt je doletela starčka in mladeniča, ženina in nevesto, ubogega in bogatega, imenitnega in preprostega. Nič ni tu pomagalo, ne solze, ne premoženje, ne moč, ne imenitnost stanu in rodu, ne veda in znanost. Zato pravi Jož. Flavij: »Od sezidanja mesta Jeruzalema je preteklo do njegovega razdejanja 177 let, in ne starost, ne ogromno bogastvo, ne neizmerna slava, ne veličina vere ga

ni obvarovala pogina.« Tako govori on. Zato pravi dobro psalmist: »Kdo spoznava jeze tvoje moč in tvoj srd, boječ se te, kakor se spodobi?« (Ps. 89, 11.) Ako Gospod brezbožne že na tem svetu tako hudo kaznuje, kako se jim bo godilo šele na onem? In če svojemu izvoljenemu ljudstvu ni prizanesel, kako bo drugim, tujim? Amen.

Po P. M. Faber: Conciones. — B. K.

Deseta nedelja po binkoštih.

1. Sveta maša — vir vseh milosti.

X. Pri sv. maši obnavlja Kristus celo svoje življenje in odrešilno delo.

V bavarskem gorskem mestecu Oberammergau se vrše vsako deseto leto krasne pasijonske igre, h katerim hité ljudje raznih stanov iz vseh delov sveta, da bi gledali sveto trpljenje Gospodovo ter se vtopili vanj. Gledalcem se zdi, da vidijo pred seboj živega Kristusa trpečega in umirajočega; solze jim zalivajo oči pri teh pretresljivih prizorih, iz katerih žari neizmerna ljubezen božja . . . In vendar je vse to le gola predstava. Vlogo Kristusa igra umrljiv človek, kakršni smo mi. Toda v sveti maši ne odstopi Kristus svoje vloge nobenemu človeku; on sam v lastni osebi nastopa kot veliki duhovnik in zastopnik človeškega rodu — če ga tudi naše telesne oči ne vidijo — ter obnavlja pred nami svoje sveto trpljenje prav resnično. In on gleda raz svoj oder — to je: oltar — doli v prostore svetišča, da vidi, kdo je navzoč in kdo se željno vtopi v veličastno, presveto predstavo njegovega trpljenja in smrti. O, da bi pri nobeni sveti maši ne pozabili prav živo in z ljubečim srcem misliti na trpečega Zveličarja, ki je resnično navzoč ter vnovič za nas trpi in mré! . . . Blagor nam, ako bi v tem posnemali sv. Viljelma, nadškofa v Bourgesu. Pri vsaki sv. maši je bilo njegovo srce prepolno svetih čuvstev; v njegovih očeh so se iskriale solze ginjenja in ljubezni. Vzrok temu je povedal sam. »Ako pomislim pri sveti maši« — je rekel — »da se Jezus Kristus na oltarju daruje kot žrtev nebeškemu Očetu, čutim ravno tisto žalost, kakor da ga vidim na Kalvariji na križu visečega.« Naj ista čuvstva prevzemajo tudi nas, ko se udeležujemo sv. maše! Pobožna molitev žalostnega dela sv. rožnega venca med sv. mašo nas z nekako nepremagljivo silo pripelje do takih blagodejnih čutil . . .

Toda pomniti moramo: Pri sv. maši se ne obnovi le trpljenje in smrt Gospodova; v njej se ponovi in v resnici zopet izvrši »celo delo odrešenja« (cf. secreta 9. Dom. p. Pent.). K temu delu odrešenja pa ne spada le Kristusova daritev na križu, ampak v daljšem pomenu celo triintridesetletno življenje našega

Zveličarja, vse njegovo delovanje, vse njegove žrtve... Vse to se obnovi pri vsaki sv. maši; obenem pa tudi njegovo poveličanje. Ta dogmatična resnica nam odseva kaj jasno iz mozarabskega obreda, po katerem se vrši po papeževem privilegiju še sv. maša v Toledu ter nekaterih krajih Španije. Tam razdeli mašnik po izpremenjenju sv. hostijo v devet delov, katerih vsak naj predstavi eno skrivnost. Pri razdeljevanju izgovarja s tihim glasom: 1. Učlovečenje (corporatio); 2. rojstvo (nativitas); 3. obrezovanje (circumcisio); 4. prikazovanje (apparitio); 5. trpljenje (passio); 6. smrt (mors); 7. vstajenje (resurrectio); 8. poveličanje (gloria); 9. kraljestvo (regnum).

Veliki, pretresljivi dogodki, že zdavnaj izvršeni, pa še vedno novi se torej vrše pri vsaki sv. maši. Premislimo nekatere, da bomo vedno bolj znali ceniti neizmerno vrednost sv. maše, ki je tako polna skrivnosti, kot je morje polno kapljic, zrak poln praškov in nebesni obok poln zvezd (sv. Bonaventura).

Večni Sin božji je postal človek ter je prebival na naši zemlji skozi triintrideset let. Kot slabotno Dete se je rodil v hlevčku, da bi takoj ob početku življenja začel trpeti za nas. Že kot otrok je moral bežati kot pregnanec v Egipt, da bi odšel morilnemu orožju Herodovemu. Prišedši v Nazaret je bil pokoren svojim staršem ter je rastel po starosti in modrosti. Kot mladenič je pomagal sv. Jožefu pri težkem delu, da si je tako služil sam vsakdanji borni živež. Preden je nastopil svoje božje zvanje, se je s postom in molitvijo pripravil za javen nastop. Tri leta je hodil po Judeji učeč in dobrote deleč. Po bridkem trpljenju je umrl na križu, toda vstal je iz lastne moči ter se vrnil kot slaven zmagovalec na svoj nebeški dom...

»Vse to življenje Kristusa Gospoda, ki ga je preživel na zemlji, je bila ena sama dolga slovesna sveta maša, v kateri je bil on sam oltar, tempelj, duhovnik in dar,« pravi sveti Dionizij.

Izšel je iz deviškega telesa, ki mu je podalo obleko človeštva; v Betlehemu je bil njegov vhod na svet. To je bil začetek — introit — te velike sv. maše. Klical je »Kyrie eleison«, ko je v jaslicah ležeč jokal. »Gloria in excelsis« so peli angeli, ko so se prikazali pastirjem ter jih spodbujali, naj hvalijo Boga. »Kolekte« je molil Kristus, ko je prečul cele noči v molitvi ter klical usmiljenje božje na nas. List je bral, ko je razlagal knjige Mozesove in preroške ter opozarjal, da se na njem prerokbe uresničujejo. Evangelij je pel, ko je hodil po judovski deželi ter učil svoj zveličanski nauk. »Darovanje« je izvrševal, ko se je dan na dan daroval nebeškemu Očetu za zveličanje ljudi. »Predglasje« je pel, ko je namesto nas Bogu dajal čast

in hvalo. »Sanctus« je klicalo hebrejsko ljudstvo na Cvetno nedeljo, ko je klicalo: »Češčen, ki prihajaš v imenu Gospodovem; hozana na višavah!« Posvečenje je izvršil pri zadnji večerji, ko je izpremenil kruh in vino v svoje presveto Telo in Kri. Povzdigovanje se je zgodilo, ko je bil povzdignjen na svetem križu v očigled celemu svetu. »Oče naš« je molil, govoreč sedem besedi na križu. Prelomljenje sv. hostije se je zgodilo, ko se je njegova sveta duša ločila od njegovega blaženega Telesa. Kot »Jagnje božje« ga je pred svetom spoznaval stotnik, ko je vzkliknil: »Resnično, ta je Sin božji!« »Sv. obhajila« predpoda je bila, ko so pobožne osebe telo Gospodovo mazile ter položile v grob. Svoj blagoslov je dal ob koncu, ko je, proti nebu se dvigajoč, blagoslovil še apostole ter vesoljno zemljo s svojo sveto roko. Srečni, trikrat srečni tisti zemljani, ki so bili navzoči pri tej veličastni sv. maši, ki so gledali božjega Sina, se mu smeli bližati, ž njim govoriti, mu tožiti svoje gorje. Veseli so lahko vzklikali: »Videli smo njegovo Veličastvo, Veličastvo Edinorojenca Očetovega, polnega milosti in resnice« (Jan. 1.). Toda ne blagrujmo le sovrstnikov Kristusovih, blagrujmo tembolj sebe! Mi smo ravno tako srečni, da, še srečnejši kot so bili sovrstniki Kristusovi. Ti so videli in slišali le eno dolgo sveto mašo, mi pa smo lahko navzoči pri sveti maši vsak dan, občujemo osebno s Kristusom ter si prisvajamo bogate sadove celega življenja in odrešenja Kristusovega.

Krščanska duša, ali kdaj misliš na to? Vtisni si globoko v spomin naslednje resnico: Jezus se je stalno nasedel med nami ter postavil za nas svoj prestol milosti; na naših oltarjih biva ter obnavlja svoje življenje in odrešenje ter bo tako delal, dokler ne pride z veliko močjo in veličastvom sodit žive in mrtve... Med nami je torej navzoč on, v katerega obličje hrepené zreti angeli, katerega molijo gospodstva, pred katerim katerim trepetajo moči, pred katerim kerubini in serafini neutrudljivo prepevajo »svet, svet, svet«...

Oltar, ti si naš Nazaret. Saj na tebi obnovi Večna Beseda pri vsaki sveti maši svoje učlovečenje! Ta velika skrivnost, ki se je izvršila v oddaljeni galilejski vasi, se ponavlja dan na dan pred nami... Namesto borne hišice vidimo oltar, namesto judovske Device duhovnika, ki bere sv. mašo. Pet besedi izpregovori duhovnik: »To namreč je moje Telo,« prav kakor je izpregovorila Marija: »Zgodi (se) mi po tvoji besedi!« in učlovečena Beseda prebiva med nami. Teh pet besedi, izgovorjenih od

stvari, privabi našega na veke blaženega Gospoda Jezusa Kristusa iz naročja Očetovega, da prebiva v mali, okrogli hostiji, ležeči na oltarju, prav kakor je pet besedi, izgovorjenih od Marije, pritegnilo Sina božjega, da se je naselil v njenem svetem telesu. Pri obeh skrivnostih je učinkujoči vzrok isti: Delovanje Svetega Duha. Ko je Marija vprašala: »Kako se bo to zgodilo?« — je odgovoril angel Gabriel: »Sveti Duh bo prišel v te in moč najvišjega te bo obsenčila!« Ako pa ti vprašaš: »Kako se čudo učlovečenja zgodi na oltarju? — ti odgovorim: »Sveti Duh pride nad dari ter jih izpremeni v Telo in Kri Jezusovo!« — »O častivredna odlika mašnikov! V njihovih rokah se učloveči Beseda božja prav tako kot v svetem telesu Device,« pravi sv. Avguštin; tako primerja ta veliki sveti mož blaženo telo Marijino maziljeni roki mašnikov! In mašniški stan prinaša učlovečenega Boga iz središča, ki je telo Device, v najoddaljeneše kraje in čase... Ne boš li hvalil iz dna srca neskončne ljubezni božje, ki se kaže v čudovitem učlovečenju božjega Sina, ki je vzel nase našo revno, umrljivo naravo, da bi nas popeljal kot otroke božje v naročje Očetovo ter večne dediščine nebeske. Hvali in poveljuj pri vsaki sv. maši Kristusa za izredno čudo učlovečenja, ki se obnavlja resnično pred teboj in zate!

Še druga ljubka skrivnost se obnovi na oltarju — Marijino obiskovanje tete Elizabete. Pred dušne oči ti stopi mil dogodek: Božja nevesta hiti preko gor v Hebron k svoji teti, da ji oznani preveselo vest učlovečenja; spremljajo jo trume angelov; ko pride v Zaharijevo hišo, prinese blagoslov, mir, veselje vanjo... To je čudapolno delo božjega Deteta, katerega nosi pod srcem. Moli, o krščanska duša, istega učlovečenega Boga pri sv. maši ter blagruj z Elizabeto božjo Mater in Sina njenega: »Blažen je sad tvoje telesa!«... Prosi Marijo, naj doseže od svojega Sina, da donša tudi tvoji hiši, tebi in tvojim po sv. maši mir, blagoslov, srečo!

Prizorišče se izpremeni! Cerkev postane Betlehem, oltar pa jaslice!

V sladkem, veselem spominu živi v človeštvu blažena, sveta noč milosti polnega rojstva našega Gospoda Jezusa Kristusa, v kateri so postala nebesa »medenosladka« (melliflui facti sunt coeli). Iz daljnih časov še nam doni odmev angelskih glasov, ki so odmevali po betlehemskih poljanah: »Slava Bogu na višavah,« »oznanjam vam veliko veselje!«... O, ko bi živeli mi takrat, s kakim veseljem in hrepenenjem bi hiteli s pastirji molit novorojenega Boga, katerega poznamo mnogo bolje kot neuki pastirji, ti začetniki v sveti veri. Toda ločijo nas od Betlehema stotine milj in od one srečne noči tisočletja. Skoraj se nas poloti zaraditega neka otožnost. Toda otožnost na stran! Tudi nam doni nasproti angelski slavospev: »Gloria in excelsis

Deo» ... raz naših oltarjev; ponavljajo ga usta mašnikov. Najsvetejši trenutek sv. maše napoči. Mašnik izpregovori besede posvetitve. Kaka izprememba! Cerkev, oltar nam ginejo izpred oči. Pred seboj gledamo v duhu staro zidovje betlehemskega hlevca, obdano od nočne sence; dušne oči vidijo jaslice; tam na belem telesniku počiva božje Dete, zakrito v ljubke podobe kruha in vina. »Dete nam je rojeno; sin nam je dan« (Iz. 96.). — Cistercijanski Idi se je prikazal o božiču Jezus pri treh sv. mašah v podobi Deteta. Sv. Lovrenc Justinijan je v sveti noči pri glavnem opravilu videl pred seboj Dete Jezusa, nakar se je zamaknil. Venite adoremus! Prihitite, da molimo pri sv. maši betlehemske Dete z živo vero in sveto preprostostjo bornih pastirjev, o katerih nam sv. pismo veli: »prišli so jaderno!« Pevajoče angelske trume krožijo krog oltarja ter nas spodbujajo k molitvi! Z neskončnim dopadenjem se ozira nebeški Oče na svojega Sina na oltarju. Iz male trume pastirjev so nastali celi narodi, ki hite v cerkev, ki jim je drugi Betlehem! Le reven hlevček je bila rojstna hišica Sinú božjega. In danes! Glej, brezšteviline cerkve krščanstva! To so gradovi učlovečenega božjega Sinú! Daleč po deželah se blišče cerkveni stolpi s križem v solncu ter oznanjujejo ljudem: Tukaj biva Edinorojeni od Očeta, kralj nebes in zemlje. O, srečna duša, ki slediš milosti tako, kot so jej sledili izvoljeni betlehemskega pastirji! Veseli se! Ti smeš Detetu Jezusu streči tako, kot Marija, sv. Jože! Ti ga smeš celo položiti v jaslice — v svoje očiščeno srce! Pastirji so bili vtopljeni v sv. pobožnost ves čas, ko so se mudili pri jaslicah; prepustili so svoje srce božjemu Detetu, da je delovalo v njih. Prepusti tudi ti pri sv. maši, posebno pa še po sv. obhajilu, svoje srce božjemu Zveličarju, da deluje on v njem ter je napolnjuje s požrtvovalno ljubeznijo za Boga ter zveličanje svoje ter drugih, posebno tvoji oskrbi izročeni . . .

Predstava na oltarju se zopet izpremeni pred dušnimi očmi! Bogati kralji iz jutrovnih dežel se klanjajo novorojenemu Kralju, četudi nima zunanjih kraljevskih znakov ter biva v tako revnem stanu! Privedla jih je v Betlehem čudovita zvezda; razsvetljeni v duši spoznajo, da je to Dete Zveličar sveta. O, da bi te vodila ista živa vera k oltarju, ki je vodila modre z Jutrovega! Zlata, kadila in mire so darovali kralji Jezusu, daruj mu tudi ti sebe; najljubši dar pa mu je: skesano in potrto srce, zavedajoče se svoje grešnosti; srce polno svetih čutil in želja; srce, ki se rado ogreva v iskreni molitvi ter je pripravljeno prinesiti najtežjih žrtev za Zveličarja, ki prinaša dan na dan največje, občudovanja vredne žrtve na oltarjih za nas!

Zopet druga skrivnost se obnovi na oltarju: Obrezovanje Gospodovo! V duhu gledamo, da trpi sveto Telo Jezusovo po prvi rani, da tečejo prve kaplje svete Rešnje Krvi. Kristus Gospod se daruje nebeškemu Očetu kot

Jagnje, ki bo odvzelo svetu grehe! Te prve prelite kapljice pričajo, da bo Gospod pretil za nas ob svojem času vso svojo Kri . . . Njegovo obrezovanje je nekaj uvod v križevo pot, katere konec je bila višina kalvarska! S tem, ker obnovi Kristus pri sv. maši svoje obrezovanje, te uči on, da voljno hodi po križevi poti, da odmiraj sladnostim sveta in grešni poželjivosti; ti li ne kliče raz oltar tehtne besede: »Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji samega sebe, naj vzame križ ter naj hodi za menoj!«

Oltar se zopet izpremeni v Nazaret! »In prišel je v Nazaret ter je bil pokoren svojim staršem!« Te kratke besede nam dajo vpogled v 30letno skrito življenje Kristusovo, ki se po skrivnostni poti obnovi pri sv. maši. Ko se vtopiš v to ljubko, skrito življenje Jezusovo na oltarju, spoznaš nehote, koliko krasnih naukov ti daje! Ta netrudljiva delavnost mladeniča Jezusa, obžarjena od neprestane molitve, ti kliče: moli in delaj! Ne sramuj se svojega nizkega stanu, saj je dopustil tudi Sin božji, da so mu rekli: sin tesarjev. Bodi delaven, saj je tudi Jezus imel žuljave roke, njegovo obličje je bilo zagorelo od solnca! Kristusova pokorščina v tej dobi ti kliče: Bodi pokoren tistim, katere ti je dal Bog kot predstojnike! Vse tvoje življenje pa naj prepleta molitev! In ta ponižnost! Sin božji preživi dolgo dobo 30 let v oddaljenem kotu sveta, v nepoznatem Nazaretu, četudi bi lahko v tem času storil ogromno delo v božjo čast in zveličanje ljudem! Ne godrnjaj torej, ako te je Bog postavil v nizek stan; ne prevzemaj se, ako si višje postavljen! Take prelepe, tehtne nauke ti daje skriti Bog in Zveličar (Iz. 45.) na oltarju!

Oltar se razširi v sveto deželo! Na njem se na skrivnosten način obnovi javno življenje Jezusovo. Kakor je Zveličar takrat potoval po sveti deželi, tako osrečuje on po sv. maši vse kraje in vse čase s svojo navzočnostjo. Že skozi 19 sto let nadaljuje božji popotnik svoje skrivnostno potovanje po zemlji ter bo nadaljeval svoje evharistično potovanje tja do konca sveta (Mat. 28.).

Na svojem zemskem potovanju po sveti deželi je delil le dobrote. »Pertransiit beneficiendo« (Ap. 10.). Koliko je povedano le s tema besedama! Po vnebohodu Kristusovem je pa cela zemlja srečna, obljubljena dežela ravno po sveti evharistiji. Kako siplje mili Zveličar raz oltarje dobrote brez števila! Kolikim na duši slepim dá pogled za resnico, kolikim dušno gluhim odpre ušesa za poslušanje. Duševno hromim daje moč, da začno hoditi po poti čednosti. Marsikateri grešnik se zgrudi solzen pred oltarjem, iz grešnika postane apostol. Tu zbira pobožne žene ter nedolžne otročiče, pa tudi krepke mladeniče in može pri nebeški mizi ter kliče vsakemu: »Sequere me!« (Mat. 8.)

Hodi za menoj! Od tu hodi v slovesnih procesijah med glasnim petjem in zvonjenjem po potih, posutih s cvetjem. Zares, kako veličastno je Kristusovo evharistično življenje in delovanje!

Na nekaj še moram posebno opomniti: Kristus obnovi pri sv. maši tudi vse svoje molitve. In koliko je on premolil! »Erat pernoctans in oratione« (Luk. 6.). Učeni Suarez pravi: »Kolikokrat se opravlja sv. maša, tolikokrat prosi Kristus za tistega, ki mašuje, za tiste, za katere mašuje in tudi za tiste, ki so pri sv. maši.« Pri sv. maši torej obnavlja Zveličar vse zdihljaje, solze in molitve ter v molitvi prečute noči, da bi nam izprosil milost ter božjo naklonjenost. Moli pa on pri sv. maši z največjo ponižnostjo. Kako draga je pač taka molitev nebeškemu Očetu. Ali ni naravnost vsemogočna, nepremagljiva? Zato pa tudi sklepa sv. Cerkev svoje molitve: po našem Gospodu Jezusu Kristusu . . . Ti večkrat tožiš, da ne moreš dobro moliti; prosim te, hodi k sv. maši; tam moli Jezus s teboj in zate. Glej tu neizčrpen vir milosti: »Kdor je žejen po božji ljubezni (po zveličanju), naj pride k meni.«

In sedaj popelje Duh Gospodov »svoje ljudstvo na visoko deželo, da srka med iz skale in olje iz trdih kamenov« (5. Moz. 32.). Katera je pač ta visoka dežela? Ta visoka dežela je skalnata Kalvarija, na kateri je bila izvršena božja daritev za zveličanje sveta. Ta visoka dežela je pa tudi oltar, na katerem se skrivnostno obnavlja sveta klavna daritev pod podobama kruha in vina. Saj je sv. maša — tako uči izrečno sveta katoliška Cerkev — ravno tista daritev, kakor se je izvršila na Kalvariji, samo z nebistvenim razločkom, da se je Kristus daroval na križu krvaveč in trpeč, na oltarju pa se nekrvavo daruje. Tu se nam pripravlja dragocena pojedina, ki je slajša kot med našim ustom, ki nam daje večjo moč, kot jo daje krepčujoče olje telesnim udom . . .

Za trudapolnim življenjem in grenko smrtjo je čakalo našega predobrotljivega Odrešenika veselo vstajenje in poveličanje. Tudi te solnčne in prevesele skrivnosti Kristusa Gospoda se obnavljajo pri sv. maši po besedah, ki jih moli duhovnik: ob memoriam passionis, resurrectionis et ascensionis . . . Saj je na oltarju od mrtvih vstali, poveličani Jezus, kakršen je v nebesih, kjer vlada on kot kralj vseh vekov in Gospod veselstva. Njemu se klanjajo solnce in zbori zvezd. Po brezkončnih, večnih prostorih doni neprestani: svet, svet, svet si Gospod Sabaot, večni kralj, ki si izvojeval najkrasnejšo zmagó na križu! Pa tudi na zemlji se poklanjajo hvaležna srca, hvaležni narodi svojemu Kralju-Odrešeniku, stavijo mu krasne, mogočne katedralke, brezštevilne cerkve, dragocene oltarje, poklanjajo dragocene paramente, kipe, podobe. Vse to se pa godi ne prisiljeno, ampak iz ljubezni. Njegova moč ne sloni na bajonetih. Saj je on kralj src! Kje na svetu je kralj, ki bi se mogel ponašati s tolikim bogastvom in s toliko zvestobo in vdanostjo svojih podložnih?

Kristusu, zmagoslavnemu Kralju, doni v nebesih in na naših oltarjih neprestano: Regi saeculorum, immortalis et invisibilis, soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum! (1. Tim. 1.)

Ali spoznaš sedaj, kristjan, velika čuda, ki se vrše na naših oltarjih med sv. mašo? Izpolnjuje se pred nami obljuba Kristusa Gospoda, ki jo je dal prvim učencem: »Videli boste odslej odprto nebo in angele Gospodove hoditi gori in doli nad Sinom človekovim« (Jan. 1.). Kdo bi dvomil, pravi sv. papež Gregor, da se med sv. mašo na mašnikove besede odpró nebesa in da priplavajo nebeške trume v sijajnih oblačilih, krožijo krog oltarja ter zaigrinjajo svoje obličje, prevzeti od spoštovanja in strmenja? Glasi se pri vsaki maši zopet njih slavospev: Slava Bogu na višavah . . . Saj vidijo pred seboj Sinú božjega, ki se ponižuje ter obnavlja vse skrivnosti odrešenja in poveličanja? Ali ne bodo zagorela tem bolj naša srca za evharističnega Jezusa, ki obnavlja vse te skrivnosti za nas? Ali se ne bomo vneli z vso silo za daritev sv. maše, v kateri Kristus zopet med nami živi, trpi, mre? »Ti si se spomnil mene, o Gospod, in nisi zapustil teh, ki te ljubijo« (Dan. 14.) Sv. Hildegarda je nekoč, prevzeta od žive vere in razsvetljena od nebeške luči, videla pri sv. maši, kako je pri izpremenjenju plamteč ogenj prešinil kruh in vino ter izpremenil v sveto Telo in Kri Kristusovo; zapisala je tele besede: »Ko sem videla sv. telo in kri Kristusovo, se mi je prikazalo znamenje učlovečenja, rojstva, trpljenja in smrti našega Gospoda in Zveličarja, kakor v ogledalu, in sicer ravnotako, kakor se je to godilo, ko je Jezus še živel na zemlji.« Veselite se, radujte se, krščanske duše: Jezus živi pri sv. maši med nami! Bližajte se mu z veseljem, hrepenenjem! O vi, ki ste slepi na duši, pridite k oltarju: Jezus je na oltarju in vam bo odprl oči, kakor slepcu na poti v Jeriho. O vi, katerim manjka moči in poguma, da bi hodili po poti čednosti, pridite k oltarju; isti Jezus je na oltarju, ki je rekel v Kafarnavmu mrtvo-udnemu: »Odpuščeni so ti tvoji grehi; vstani in hodi!« Uboge Magdalene, pridite k oltarju, našle boste odpuščanje pri istem Jezusu, ki je odpustil Magdaleni v hiši Simona gobavca. Kaj naj rečem? Vi vsi, ki ste betežni in ste utrujeni, ki se v vihar-nem življenju bojite za zveličanje, iščite zavetja pri oltarju. Rekel bo le eno besedo in mir bo zavladal v vaši duši, kakor nekoč na Genezareškem jezeru. »Srečni, ki iščete Gospoda s celim srcem« (cf. Ps. 118.). Najdete ga na oltarju. Kako goreče se lahko moli v njegovi bližini. Tu teko solze, ki so slajše kot vse veselje! Tu se vnamajo srca ob Srcu Jezusovem, tu se rodé nebeške želje, iskrene besede, velika dejanja. Tu je šola požrtvovalnosti, kjer se uči duša delati in trpeti le iz čiste lju-bezni do Jezusa. Naj bo oltar tvoja domovina, ti izvoljeno krščansko ljudstvo! Tvoja hrana bodi oltarski kruh! Jezus na

oltarju naj bo predmet tvojih misli in željá. On bo kmalu sodnik vseh in posamnikov! *Judex crederis esse venturus!* Ali boš mogla, krščanska duša, takrat ob sodbi odgovoriti večnemu Sodniku, da si v življenju zadostno cenila sv. mašo, v kateri je izvrševal tolika dela ljubezni zate? Amen. Fr. Rihar.

2. O hvaležnosti do Boga.

Bog, zahvalim te.
Luk. 18, 11.

»Nikar ne sodi kakega dela pred njegovim koncem,« tako pravi star pregovor. Kako resničen je ta izrek, lahko posebno dobro vidimo pri današnjem evangeliju, v katerem beremo, kako dobro je farizej začel moliti in kako slabo je končal in tako izgubil sad cele molitve. Zelo dobro je začel svojo molitev s tem, ker se je zahvalil Bogu. »In na kaj moramo pač bolj misliti,« kliče sv. Avguštin, »kakó pogosteje moliti, kakor če se Bogu zahvaljujemo za mnoge prejete dobrote?« (Epist 5. ad Marcellin.) Toda kaj mu je koristilo, če je molitev dobro začel, končal jo pa s prazno ošabnostjo in zaničevanjem svojega bližnjega? Mi si pa hočemo zdaj, kakor čebelica, ki tudi po strupenih rastlinah nabira sladki med, strup pa pusti pri miru, le to vzeti za zgled, kar je bilo pri farizejevi molitvi dobrega, namreč hvaležnost do Boga. Zakaj moramo biti pa predvsem Bogu hvaležni? Če gremo povrsti, pač najprej zato, da nas je vstvaril in nas še vedno ohranjuje pri življenju, potem za odrešenje in da nam je dal milost, da smo kristjani in končno še za vse druge dobrote, ki jih prejmemo sleherni dan od Boga.

I. Zlasti moramo biti Bogu hvaležni zato, da nas je vstvaril in nas postavil na ta svet, ko je bilo pač popolnoma vseeno, ali smo tu ali ne. Vstvaril nas je po svoji podobi, da bi ga mogli spoznati, ga ljubiti in mu zvesto služiti. Žal, da se le prevečkrat izneverimo tej svoji dolžnosti! Če smo že toliko hvaležnost dolžni staršem, koliko bolj moramo biti šele hvaležni Bogu, ki je vstvaril naše duše in našim telesom dal obliko človeka in ne kake živali! Podelil nam je zdrave ude in čute brez slehernih pomanjkljivosti. Zato kaj lepo piše sv. Bernard: »Če bi bile tvoje oči, ušesa, nos, roke ali noge na kak način pokvarjene in bi ti jih kdo ozdravil; če bi kdo v tebi zbudil in oživil prej mrtev in nezmožen razum, bi se li ne razjezil vsak nad tabo, kdorkoli bi videl, da se te dobrote ne spominjaš, ali da si celo svojemu dobrotniku nehvaležen? In glej, vse ude ti je podelil Bog, tvoj Gospod, in jih vstvaril iz nič. In ne samo vstvaril jih je, ampak jim dal tudi obliko in jim določil službo.

Ne zahteva li torej Bog po vsej pravici, da smo mu iz celega srca hvaležni?« (Serm. 14. in Ps. Qui habitat.)

In ne samo zdravo telo in dušo nam je podelil neskončno dobri Bog, ampak določil nas je tudi za n a d n a r a v n o ž i v l j e n j e v nebesih, da bi ondi Boga na veke gledali iz obličja v obličje in se večno veselili njegove slave in blaženosti. Zaradi nas je vse drugo vstvarjeno, da bi nam služile vse stvari v dosego tega namena. Seveda je od nas odvisno, če sami sodelujemo z milostjo božjo in se sami ne upiramo svoji sreči.

Toda Bog nas ni samo vstvaril, ampak nas tudi v e n o m e r o h r a n j u j e , kakor nihala v zraku, da ne pademo in se ne povrnemo, odkoder smo izšli, v nič. Če človek n. pr. sezida hišo, ostane na mestu in se ne podre, tudi če se on oddalji ali celo umrje. Ni pa tako pri človeku. Kakor žarki solnca ne bi mogli svetiti, če bi solnca ne bilo, tako bi tudi človek ne mogel živeti, če bi ga vsemogočna roka božja neprestano ne ohranjela. Kakor torej takorekoč vsak trenutek dobimo novo življenje od Boga, tako mu moramo biti tudi vedno in neprestano hvaležni.

Bog nas dalje vsak dan h r a n i i n o b l a č i . Recimo, da bi nas eden ves truden prišel do podnožja kakega gradu ter bi ga obenem hudo mučila žeja in lakota. Našla bi se pa usmiljena duša v gradu, ki bi mu dala dovolj hrane in pijače, bi se li mogel zdržati, da ne bi vsaj včasih povzdignil oči in pogledal, kdo je tisti, ki nam je izkazal tako dobroto? To pa stori in dela Bog sleherni dan vsakemu izmed nas. Eno samo kosilo je poslal Bog Danielu v levnjak in hvaležen je bil Božu. »Spomnil si se me, o Bog,« tako je rekel, »in nisi zapustil njih, ki tebe ljubijo« (Dan. 14, 37.). Nas pa hrani Bog vsak dan, koliko hvaležnost smo mu torej pač dolžni?

Za nas je vstvaril Bog vse druge stvari, bodisi da nam služijo, ali pa so nam v hrano. Angeli so nam dani v varstvo, četudi so nebeški knezi in neskončno vzvišeni nad nami. Ves svet okoli nas je vstvarjen, da neprestano za nas deluje. Za nas sveti luna in solnce, se blišče zvezde, pihajo vetrovi, se zbirajo megle, pada dež, tekó potoki, valové morja, rodi zemlja in voda. On »daje svojemu solncu sijati na dobre in hudobne in dá dežiti na pravične in krivične« (Mat. 5, 45.). Vse, kar je pod nebom, je določeno ali neposredno v rabo ljudi, ali pa v rabo tiste reči, ki človeku služi. Četudi človek ne uživa mušic, ki letajo po zraku, pa uživa ptice, katerim so te mušice živež. In akoravno se ne hrani z vsemi poljskimi rastlinami, pa rabi v živež domače in divje živali, ki se hranijo od teh rastlin itd. Vse, kar je pod nebom, služi v kakem oziru nam. Nekatere reči so vstvarjene, da nas hranijo, druge so nam za obleko, tretje nas uče, četrte nas zabavajo, pete so nam v kazen, šeste nam služijo v zdravila itd. Koliko vrst jedi je, da nas hranijo! Koliko kož in rastlin, da nas oblačijo! Koliko najrazličnejših reči, da

nas zabavajo! Ene razveseljujejo naše oko, kakor n. pr. raznobarjne rožice, druge so prijetne za naša ušesa, kakor petje ptičev, tretje zopet razveseljujejo vonj, kakor n. pr. vijolice, vrtnice itd.

Toda Bog nas ne ohranjuje samo s tem, da nam daje vse potrebno za življenje, ampak nas varuje tudi pred premnogimi nesrečami, v katere bi bili lahko padli. Koliko ljudi na svetu vidimo na tem ali onem udu pohabljenih, ki so ali slepi, gluhi, mutasti in na neštete druge načine bolni ali nesrečni. Vse te nesreče bi lahko zadele tudi nas, predraži v Gospodu, ki smo ž njimi iste narave in mogoče še večji grešniki. In če bi na nas prišla taka nesreča, kaj bi bili pač vse pripravljeni dati tistemu, ki bi nas rešil, in kako neizrečeno bi mu bili zato hvaležni? In glejte, vse to in še več nam je storil Bog! Kaj torej sledi iz tega za nas?

II. Res velika je dobrota božja, da nas je vstvaril in nas vedno ohranjuje, toda še neprimerno večja je dobrota našega odrešenja. Sam božji Sin je vzel nase meso in prišel na zemljo, da bi nas odrešil in je dal celo svoje življenje za nas. In na kak način se je za nas daroval? Ker je bil Bog, bi zadoščovala ena sama kapljica krvi za odrešenje vseh ljudi, in glejte, dragi poslušalci, da bi si tem bolj pridobil našo ljubezen, se je dal sramotno križati in sploh vzel nase toliko neizrekljivih notranjih in zunanjih muk, da jih ni mogoče popisati.

Premislimo dalje sadove odrešenja! Otel nas je Kristus iz sužnosti greha, večne smrti in satana. Greh je tolika teža, da bi nas kakor Luciferja in njegove pristaše takoj potegnil seboj v pekel, če bi Kristus ne vzel nase te teže. Poleg tega nam je pa pridobil tudi neizmerne druge milosti. Zapustil nam je nebeški nauk in nam z lastnim zgledom pokazal, kako moramo živeti, da bomo na tem svetu uživali veselje mirne vesti in na onem dosegli večno in neskončno blaženstvo.

In vendar, kaj bi nam koristilo vse to trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa in neprecenljivi sadovi tega trpljenja, če bi nam Bog ne bil dal popolnoma nezaslužene milosti, da smo bili rojeni in vzgojeni v sveti katoliški Cerkvi. Koliko duš je bilo obenem z nami vstvarjenih, ki niso bile deležne te sreče. Takoj po rojstvu smo bil pri sv. krstu oprani madeža izvirnega greha in sprejeti v naročje sv. Cerkve. Med tisočerimi drugimi, ki so zapustili pravo vero, nas je Bog obvaroval, da nismo zabredli v krivoverstvo. In če smo kljub vsem neizmernim dobrotam le še žalili Boga in mu postali nezvesti, nas je li zato on zapustil, četudi bi bil po pravici lahko to storil? Nikakor ne. Kolikokrat nas je z velikim glasom klical in priklical, kakor Lazarja iz groba, tako nas iz smrti greha k življenju milosti! Koliko rešilnih desk nam je ponudil, da bi se že potapljavajoči se še rešili! Kako potrpežljivo nas je čakal in kolikokrat nas je kot izgubljene ovce iskal, čeprav smo bežali od njega in se mu celo upirali! Kako usmiljeno je potem zdravil

naše rane, odpustil zaslužene kazni za greh in radodarno povrnil vse, kar smo radi greha izgubili! In vse to nam je podelil brez vsakih naših zaslug iz golega usmiljenja do nas. Koliko tisoč duš gori zdaj po pravični sodbi božji v peklu, ki bi se mogoče zveličale, če bi prejele te milosti, ki jih prejemo mi! In namesto, da bi bili Bogu zato hvaležni, le še dan na dan kopicimo nove grehe in tako izzivamo božjo jezo nad nas. Toda pomnimo dobro besede sv. Pavla, ki jih je pisal Galačanom: »Nikar se ne motite, Bog se ne pusti zasmehovati« (Gal. 6, 7.).

III. Govorili smo dozdej o dobrotah božjih do nas, ki se tičejo kolikor toliko vseh; pogledajmo zdaj še *dobrote*, ki so bile posebej nam podeljene. Predvsem bodimo hvaležni Bogu, da smo bili rojeni od poštenih in dobrih staršev in smo bil od njih vzgojeni za dobre in poštene kristjane. Koliko otrok dela pokoro za grehe svojih staršev, koliko jih je celo življenje nesrečnih, ker so se vdali svojim hudim nagnjenjem in niso imeli nikočar, ki bi jih opozoril, svaril in opominjal, kaj smejo in kaj ne smejo.

Radodarno nas je Bog nadalje obsipal tudi z naravnimi darovi, dal nam je zdravje in moč, dal priliko in poklic, da smo stopili v nam primeren stan. Nam se mogoče zdi vse to nekaj naravnega, toda bolje bomo to spoznali, če pomislimo na tiste, ki vsega tega nimajo, kar lahko opazujemo vsak dan. Po posebnem božjem usmiljenju smo bili rojeni v takem času, kraju in okoliščinah, kjer lahko brez skrbi živimo po svoji veri; brez nevarnosti, da bi nas metali v ječe kot hudodelce, kakor so to delali s prvimi kristjani; brez posebne nevarnosti, da bi nas zapeljali zviti volkovi v krive nauke in nas tako na veke pogubili. Naj še naposled na kratko omenim, kolikih grešnih nevarnosti nas je brezdvomno že rešil Bog, kolikrat že zmanjšal skušnjave in nas s posebno milostjo podpiral ter tako obvaroval pred večnim pogubljenjem. In ne samo da nas varuje in ščiti pred skušnjavami, spodbuja nas obenem tudi Sveti Duh z neštevilnimi navodili k lepemu življenju.

Za vse te in neštne druge dobrote se ti iz srca zahvaljujemo, o Bog, toda ne tako kakor farizej v tempelju. Vemo namreč, da teh dobrot nimamo vsled svojih zaslug, ampak le iz tvoje milosti in usmiljenja. Ne povzdigujejo samih sebe, ampak radi spoznamo, da smo nevredni tega, kar smo prejeli. Nočemo se s tem bahati, ampak bojimo se, da bi nam to, kar nam je bilo zastoj dano, ne bilo zopet odvzeto. Ne zahvaljujemo se ti pa samo za prejete dobrote, temveč te obenem tudi ponižno prosimo, da bi te tvoje dobrote v nas ohranil in množil, dokler ne pridemo enkrat k tebi v srečno večnost, kjer bomo tebe in tvojo dobrotljivost na veke hvalili in slavili. Amen.

Po Faber: Conciones. — A. T.

Enajsta nedelja po binkoštih.

Kdaj naj govorimo in molčimo?

Srečni smo, kristjani, da nam je Bog dal dar govora. Kako nesrečen je mutast človek, kak ubožec je bil gluhonemec današnjega evangelija! Ali božji Zveličar se ga je usmilil in mu povrnil dar govora: in razvozljala se je vez njegovega jezika in je prav govoril. Evangeljski glušec je prav govoril, tudi mi moramo prav govoriti, prav svoj jezik obračati.

»Jezik je sicer majhen ud in vendar velike reči napravi,« pravi sv. Jakob (3, 5). Jezik laže, opravlja, obrekuje, provzroča ošabnost, zavist, sovraštvo, pohujšanje, napravlja kreg, prepir, govori nesramne besede in napeljuje v nevero. Nasprotno pa se jezik pregreši zoper čast božjo in ljubezen do bližnjika, ako molči, ko bi moral govoriti.

Neizrečeno veliko je torej na tem, da prav govorimo, da svoj jezik obračamo tako, da ne grešimo. Zato bodi predmet današnjega govora:

1. Kdaj naj govorimo?
2. Kdaj naj molčimo?

I. Beseda je utelešena misel. Kar ima človek na jeziku, to ima v srcu, pravi star pregovor. Po besedi, po govorjenju presojamo človeka. Zato je pa neizmerno važno, da pazimo na svoj jezik, da pazimo na svojo govorico. Jezik, beseda je božji dar in zato jo moramo tako obračati, da z njo Boga poveličujemo. Mnogo se greši z jezikom, veliko hudega napravi na svetu napačna, pregrešna beseda. Zato pravi modri Sirah: »Kjer se veliko govori, ne bo brez greha. Kdor pa brzda svoje ustnice, je jako moder« (Preg. 10, 19). Kdaj naj torej govorimo?

1. Kadar tirja čast božja, kadar dajemo spričevanje resnici in pravici, kadar se napadajo verske resnice, sramoti sv. Cerkev in njene naredbe, takrat je naša dolžnost, da govorimo, da se potegnemo za božjo čast in pošteno stvar. Otroci so klicali na cvetno nedeljo Jezusu: Hozana! Farizeji so jih odganjali, ali Jezus reče: »Ako bodo ti molčali, bo kamenje vpilo.« Kristus pred Kajfom ni molčal, ampak javno priznal, da je Sin božji. In zakaj? Ker je to tirjala božja čast, ker se je šlo za očitno spoznanje svete vere. Ko je Kristus Jude vprašal, če je dovoljeno ozdravljati sobotni dan, so molčali. Ko pa je Zveličar odšel, so pa govorili in ga nazivali oskrunjevalca sobote in obsedenca. Zato pa, kristjan, spoznaj sveto vero pred svetom, govori, kadar se napada vera in Cerkev, kadar se Bogu čast jemlje. Kolikokrat v takih slučajih otroci osramoté svoje starše! Otroci molijo, ti pa bežiš, otroci se pohujšujejo, ti pa molčiš, otroci kličejo, ti pa kolneš!

2. Kadar tirja blagor bližnjega, kadar se je treba potegniti za njegovo dobro ime, kadar je treba bližnjega posvariti, tedaj govori zanj, ki se ne more sam zagovarjati, posvari ga, če je zašel na kriva pota.

a) Potegni se za dobro ime svojega bližnjega. Ali ne veš, koliko je vredno dobro ime? Ali ne veš, kaj se pravi dobro ime izgubiti? Ali nisi še skušal, ko so tebe obirali? Marsikaj se dá popraviti, veliko se dá pozabiti, ali dobro ime je tisto, ki presega vse druge dobrine tega življenja. Res je časih, pa redkokdaj, boljše molčati kakor pa zavračati: zakaj so jeziki, ki tem več povedó slabega o svojem bližnjiku, čimbolj se kdo trudi ustaviti jih. Izvečine pa zlobni jezik odneha, ako le količkaj slutí, da ti ni všeč njegova govorica, zlasti če si boljšega stanu ali če si z njim v prijateljski ali rodbinski zvezi.

b) Posvari bližnjega, ki je zašel na kriva pota. Ne izgovarjaj se kakor Kajn, ki je rekel: Kaj sem jaz varih svojega brata? Ne izgovarjaj se, da ni tvoja dolžnost, govori in povedj resnico, če je tudi težko in nehvaležno. Ti vidiš otroka, ki nabira strupena zelišča, pa ga opozoriš. In pri tem se gre za njegovo telesno življenje. Ali za človekovo večno življenje pa ti ni mar? Janez Krstnik je povzdignil svoj glas zoper pohujšljivo Herodijado, desni razbojnik na križu je celo posvaril svojega tovariša, ti pa, kristjan, molčiš in hočeš biti deležen tujih grehov? »Gorje mi, ker sem molčal,« je rekel prerok Izaija, ker ni posvaril kralja Ozije. Vsak je dolžan, da opozori svojega bližnjega na napake, časih celó visoke, bogate in imenitne osebe. — »Ako brezbožnežu ne poveš, da opusti svojo pot, bo sicer brezbožnež umrl v svoji hudobiji, njegovo kri pa bo tirjal Bog iz tvojih rok,« govori prerok Ezehiel. Ako vidiš bližnjega, da se potaplja, pa bi ga lahko rešil, a ga nečeš, ali se boš mogel zagovarjati?

II. Dar govora torej moramo rabiti, kadar se gre za čast božjo, za blagor bližnjega. Ali večkrat moramo brzdati tudi svoj jezik, moramo molčati. Beseda ni konj, pravi pregovor. In vendar je molk zelo lepa čednost. Kdor molči, devetim odgovori, pravi stara prislovica. Molk je zlato. O koliko gorjá, koliko zlá, koliko nesreč, koliko grenkega življenja je na svetu, ker ljudje ne morejo molčati.

1. Mož in žena se skregata. Trma in napuh jima zavežeta jezike. On neče, ona neče prva izpregovoriti. Žalosten, pa smešen prizor! Oba bi rada govorila, oba komaj čakata na trenutek, ko se sprijaznita, ker se je toliko pogovoriti, ali začeti neče nihče. In tako je v hiši kakor v mrtvašnici. Vesel je mož v gostilni, besedi mu ne zmanjka, ali doma je čmeren, kratkobeseden. Žena vé povedati toliko svoji sosedí, doma pa molči, je nezaupna, se boji... Prej je bilo besedi preveč, zdaj premalo.

2. Sosea se skregata. Vse sta izbruhala iz sebe, kar je bilo strupa in žolča na dnu srca — zdaj pa ni več besede. Se ne pozdravljata, se ne pogledata, se drug drugemu izogibljeta, molčita od dne do dne, od meseca do meseca, celó od leta do leta. Prej besedi preveč, pa surovih, zdaj pa nič več — molk.

Zapomnimo si zlasti še te-le resnice:

Ne smemo nikakor molčati, če se je treba zahvaljevati. Zahvala je obenem prošnja za prihodnje dobrote. Gluhomutec je Bogu čast dajal, in Kristus pravi: Nihče izmed deseterih ozdravljenih gobavcev se ni zahvalil, kakor eden sam. Adam je bil nehvaležen. Bog ga je ovenčal z lepoto in popolnostjo, pa se ni zahvalil. Postavil ga je v raj, pa se mu ni zahvalil. Živali mu je dal pod oblast, pomočnico mu je naklonil, pa Adam ostane mutast. Ta nehvaležnost Adamova se je preselila na pagane, o katerih pravi sv. Pavel v listu do Rimljanov: »Čeprav so Boga spoznali, pa ga niso častili in ne hvalili.« Zato govori modri Job: »Pojdi, nehvaležnež, k živalim in te bodo učile, in ptiči neba ti bodo oznanjevali; govori z zemljo in ti bo odgovorila: kdo ne vé, da je vse to naredila roka Gospodova?«

Ne smemo tudi molčati, če se gre za resnico. »Kdor se mene in mojih besedi sramuje, tega se bo tudi Sin človekov sramoval, kadar bo prišel v svojem, Očetovem in svetih angelov veličastvu« (Luk. 9, 26.). Če bereš brezbožne časnike, če poslušáš protivrske pogovore, pa molčiš iz napačne sramežljivosti, si že zatajil svojo vero. Ti podpiraš prepovedane liste, zakladaš svobodomiselne tiskarne, pa ne slutiš, da s tem dejanski razdiráš čast božjo, zatajiš krščanskega moža?

Molk ni umesten, je pregrešen, če se zgodi na stroške resnice. V knjigi Sirahovi beremo: »Ako bogatin govori, vsi molče, ako pa ubožec govori, pravijo: kdo je ta?« Ti tedaj grešiš, ko molčiš, kadar je treba govoriti, ti grešiš, ko govoriš, kadar je treba molčati. »Ako greši zoper tebe tvoj brat, pojdi in posvari ga med seboj in med njim samim. Ako te posluša, si pridobil svojega brata« (Sirah 18, 15.). Ti vidiš svojega brata grešiti, a da bi ga potegnili s prijateljsko besedo na pravo pot, ti ni mar, ampak se izgovarjaš s praznimi izgovori: saj bo sam izpregledal, meni je to težko, saj ne bo nič pomagalo, klel bo itd. Res je težko vselej pravo besedo zadeti, toda govoriti moramo pametno, previdno, modro, zlasti ko nam je odkrivati resnico takim, ki so v življenju na višji stopnji kakor smo mi.

Brzdajmo pa zlasti tudi svoj jezik. Kdor molči, deventerim odgovori, pravi pregovor. »Ako pa kdo meni, da je pobožen,« pravi sv. Jakob, »pa ne brzda svojega jezika, temveč zapeljuje svoje srce, je prazna njegova pobožnost.« Krotimo torej vsak dan svoj jezik, ki je tak velikan v človeškem življenju,

da ga ukrotimo kakor divjo zver, da bo pokoren našemu umu. In kdor je gospod nad svojim jezikom, ta je velik mož. Zato pravi sv. Jakob: »V mnogem se pregrešimo vsi. Ako pa se kdo v besedi ne pregreši, on je popoln mož« (3, 2.). Zato beži od tebe napačna sramežljivost, ljubi moj kristjan, a varuj se tudi napačne zgovornosti, prijatelj v Gospodu. Amen.

P. Bohinjec.

Priložnostni govori.

O občestvu svetnikov.

Govor v delavskem društvu.

Kristus je povedal to-le priliko: »Nebeško kraljestvo je podobno človeku, kateri je dobro seme vsejal na svojo njivo. Kadar so pa ljudje spali, je prišel njegov sovražnik in je posejal ljuljke med pšenico in je odšel. Ko je pa zelenje zrastle in sad storilo, tedaj se je prikazala tudi ljuljka.« (Mat. 13, 24.)

Ljuljke je dandanes med kristjani vse polno. Nasejali so jo sovražniki svete vere, ko smo katoličani spali. Taka ljuljka so v naših časih socialisti in komunisti, o katerih ste že mnogo slišali. To ljuljko vam hočem danes opisati pa jo primerjati z žitnim zelenjem in žitnim klasjem evangelijskega nauka.

1. Poglejmo predvsem, kaj učijo dandanes socialisti in komunisti. Pravijo, da bi premoženje, to je zemljišča, hiše, orodje, živina itd. ne smelo biti nobeni posamezni osebi lastno. Vse bi moralo biti obča in skupna lastnina. Državna oblast bi morala zasebno lastnino odpraviti, ker je krivična. Vse premoženje bi se moralo med ljudi po pravici razdeliti. Ko bi v teku let nastala zopet neenakost, bi morala državna oblast zopet nastopiti in iznova deliti. Po tem nauku je vse lastništvo v rokah državne oblasti, oziroma v rokah tistih, ki zastopajo vse ljudi. Posamezniki smejo imeti, oziroma upravljati in uživati le toliko, kolikor določi vrhovna oblast. Vsak čas bi nam smela državna oblast vzeti, kar imamo ali kar uživamo, in drugače ukreniti glede našega premoženja in glede vzdrževanja naših družin. Komunisti in socialisti hočejo torej, naj bi bila država hiša samih delavcev. Državna gosposka naj bi smatrala državljane kot svoje najemnike in dninarje, katere treba pravično plačevati. Nadzorniki dela bi zapisovali dneve posameznih delavcev, njih pridnost in njih izdelke. Po teh zapiskih bi se izdajala posameznikom spričevala in po teh bi se ravnala plača. Tako bi se nikomur krivica ne godila. Nihče bi ne imel prednosti pred drugimi. Vsi smo enaki, vsi smo bratje med seboj, zato bi morali imeti vsi enake ugodnosti. Vse človeštvo bi bilo

na ta način ena družina, v kateri bi vladala sama ljubezen in složnost.

Vprašam vas, ali niso to blesteči nauki? Kdo bi se jih ne oprijel? Vsi bratje med seboj, vsi enakopravni, vsi enako pridni in delavni! Kdo bi si kaj takega ne želel? To, kar nam opisujejo socialisti in komunisti, bi bil pravi raj na zemlji. Prav zato, ker so ti nauki tako lepi in blesteči, se je število socialistov in komunistov tako naglo namnožilo in so se njih nauki po vseh delih sveta razširili. Socialisti in komunisti obetajo na zemlji vso srečo, obetajo novo dobo, nov čas, v katerem se bo vsem dobro godilo.

Toda žal, da so to le lepe sanje! To občestvo, ta skupnost bi bila mogoča le, ako bi vsi ljudje bili res sveti, pošteni, pridni, delavni, zmerni, ponižni, požrtvovalni, polni ljubezni do bližnjega in zlasti do Boga. Vsega tega pa med ljudmi ni in še najmanj med socialisti in komunisti. Socialisti in komunisti so navadno brezverci. In koliko je dandanes med ljudmi lenuhov, zapravljalcev, pijancev, lahkoživcev, ki nočejo nič delati, ki z nečistovanjem imetje zapravljajo, ki letajo le za posvetnimi veseljami! Koliko je dandanes tudi goljufov in sleparjev! Vsak dan beremo, kako odnese tu pa tam kdo skupno blagajno in ubeži v Ameriko, kamor ne moremo za njim. Vi ste, na primer, pošteno živeli, ste si od svojih ust odtrgavali, se ogibali vseh posvetnih veselic, dā, celō v zakonski stan niste hoteli stopiti, ker niste imeli dovolj imetja, da bi mogli pošteno preživljati družino — in zdaj naj bi vi delili trdo prislužene in za starost shranjene novce s takimi lenuhi in lahkoživci, ki so celo svoje življenje nečistovali, s takimi goljufi in sleparji?! Iz te moke ne bo kruha! Nagovarjal sem svoj čas nekega socialista, naj se ne poroči, ker ni imel niti toliko imetja, da bi bil plačal duhovnika in cerkvenika ob poroki. Odgovoril mi je osorno: »Kaj imajo samo bogati pravico do poroke?« Kakor sem slišal, je ubogi revež umrl že po kratkem času in zapustil nespreskrbljeno ženo in otroke. Taki so dandanes ljudje, ki nočejo poslušati svete Cerkve, ampak hočejo le uživati svet.

2. Kakor ste slišali, je nauk socialistov in komunistov sicer blesteč in lep, a je vendar le ljuljka. Tako občestvo ali skupnost je mogoča med svetniki, ne pa med socialisti. Svetnikom, katerim je Kristus vse, katere veže sladka vez ljubezni in vzajemnosti, je lahko tudi pozemeljsko blago obče ali skupno, drugim pa ne. Za tako skupnost se zahteva krščanska popolnost.

Taka vzorna popolnost je bila med prvimi kristjani, ko so med njimi živeli še apostoli. Tako-le beremo o prvih kristjanih v »Dejanju apostolov« (2, 42.): »Bili so stancovitni v nauku apostolov in skupnosti lomljenja kruha in v molitvah. Vsi, ki so verovali, so bili skupaj, in vse, kar so imeli, je bilo skupno. — Lastnino in premoženje so prodajali in so od tega delili, kakor

je kdo potreboval. Bili so vsak dan stanovitno v enem duhu v tempeljnu in so lomili po hišah kruh in so uživali jed z veselimi in preprostimi srcem.«

Kako je moralo biti lepo med prvimi kristjani! To so bila nebesa na zemlji. Prvim kristjanom je bil Kristus vse. Za vse drugo na svetu se niso menili. Duh Kristusov, duh modrosti, umnosti, moči, učenosti, pobožnosti, strahu božjega in ljubezni jih je oživiljal in prešinjalo. Med njimi je bila popolna skupnost, ker je Kristus, ki jih je oživiljal, le eden. Vse jim je bilo nekako skupno. Prav tisti Kristusov duh je bil v vseh, tudi v največjih ubožcih. Zato so se med seboj pozdravljali z besedami: »Gospod s teboj«, in odzdravljali: »In s tvojim duhom!« Mašnik pa je pri daritvi sv. maše klical vsem kristjanom: »Gospod z vami — Dominus vobiscum«, in ljudstvo je odgovarjalo: »In s tvojim duhom — Et cum spiritu tuo«. Ta pozdrav se sliši od tistih časov še danes pri sv. maši. Žal, da v sedanjem času skoraj ne razumemo več globokega pomena teh besedi. Ta pozdrav izraža občestvo ali skupnost vseh kristjanov v Kristusovem duhu.

Kristusov duh, ki je v nas, nam daje nadnaravno življenje in nas dela otroke božje, da lahko Bogu govorimo: Aba, t. j. oče. Brez Kristusa ali brez njegove milosti bi bili mrtvi in bi ne mogli nič za večno življenje zaslužnega storiti. Ker je pa Kristusov duh le eden, ker je Kristus le eden, zato imamo vsi kristjani in tudi vse duše v vicah in vsi svetniki v nebesih v njem eno nadnaravno življenje. Zato pravimo v devetem členu apostolske vere: Verujem v občestvo svetnikov. Kristus oživilja kristjane na zemlji, duše v vicah in svetnike v nebesih, brez njega bi bili mrtvi. Vsi imamo torej skupno življenje, in to je Kristus in njegova milost. Prav tista nadnaravna življenska moč, ki je v meni in tebi, je tudi v največjem ubožcu, v katerem je Kristus in njegova milost. Vsi smo eno!

Ta velika resnica naše svete vere se nam najlepše pred oči postavlja pri svetem obhajilu. Pri svetem obhajilu sprejmemo vsi enega in istega Kristusa, ki je nam vse. Po njem postanemo vsi nekako eno ter isto, dobimo vsi eno ter isto nadnaravno življensko moč. Pri sv. obhajilu ne sprejmemo mnogih Kristusov, ki bi bili enaki, ampak vsi enega ter istega. V tem se kaže v najlepši luči naša skupnost. Po Kristusu smo vsi združeni kot udje enega telesa, katere oživilja en duh. Ta duh je Kristusov Sveti Duh.

Kako lepo bi bilo, ko bi vsi kristjani hoteli to resnico spoznati in se po njej ravnati. Taka popolna skupnost je bila med prvimi kristjani, kakor beremo v »Dejanju apostolov«. Prvi kristjani so bili vsak dan stanovitno v enem duhu v tempeljnu in so lomili kruh po hišah, t. j. so sprejemali po hišah, kjer so apostoli opravljali daritev sv. maše, sv. obhajilo.

Prvi kristjani pa so šli v svoji veliki ljubezni še dalje. Ker jim je bil Kristus vse, zato so se za pozemeljsko premoženje malo menili. Lastnino so prodajali, da so pomagali potrebnim. Skupiček so polagali pred noge apostolom, ki so za vse skrbeli. Tako so vpeljali tudi glede pozemeljskega premoženja skupnost ali komunizem. Apostoli so bili vrhovni oskrbniki, ki so vsem delili, kakor je kdo potreboval.

Prvi kristjani so bili res pravi otroci božji. Tako živeti, kakor so živeli prvi kristjani, morejo le otroci božji, ki niso rojeni iz krvi, ne iz volje mesa, ne iz volje moža, ampak iz Boga. (Sv. Jan. I.) Zato imenuje sv. Pavel v svojih pismih prve kristjane svetnike. Vsak dan so hodili k sv. obhajilu. Pri svetem obhajilu so sprejemali Kristusa, kateri jim je bil vse. Kdor sprejme Kristusa, lahko reče: Kristus je moje življenje in moje vse. Ako je pa Kristus naše življenje, je to življenje skupno v vseh kristjanih, ki so v njegovi milosti, ker Kristus je le eden. Med nami je torej popolna skupnost, popolno občestvo. To resnico spoznavamo najbolje pri sv. obhajilu, ko sprejmemo vsi enega ter istega Kristusa.

Kristus pa ni le življenje kristjanov na zemlji, ampak tudi svetnikov v nebesih in duš v vicah. Zato imamo tudi z dušami v vicah in s svetniki v nebesih vse skupno, ker imamo skupno življenje, ki je Kristus. Ko molimo ali dobro delamo, ne molimo in ne delamo le zase, ampak vselej za vse, ker Kristus v nas dela in moli: Aba, Oče! Kot otroci božji smo vsi eno telo, kakor pravi sv. Pavel v pismu do Rimljanov (12, 4.): »Kakor imamo v enem telesu veliko udov... tako nas je veliko eno telo v Kristusu, sleherni pa eden drugega udje.«

Taki, ki so res sveti, ki so res otroci božji, imajo lahko tudi pozemeljsko premoženje skupno. Prvi kristjani so bili res otroci božji, so bili popolni, zato beremo o njih, da so skušali imeti tudi glede pozemeljskega premoženja skupnost. Toda niti med prvimi kristjani ni bilo to povsem mogoče. Tudi med njimi so se našli ljudje, ki so hoteli z lažjo slepariti. Tako-le pripoveduje sv. Luka v »Dejanju apostolov«: »Neki mož, Ananija po imenu, je s Safiro, svojo ženo, njivo prodal in je pridržal nekoliko njivine cene z vednostjo svoje žene ter je prinesel en del in k nogam apostolov položil. Peter pa je rekel: »Ananija, zakaj je skušal satan tvoje srce, da si lagal Svetemu Duhu in pridržal nekoliko njivine cene? Ali bi ne bila, ko bi jo bil obdržal, tebi ostala in prodana, ali ni bila v tvoji oblasti? Zakaj si sklenil to reč v svojem srcu? Nisi lagal ljudem, ampak Bogu.« Ko je Ananija te besede zaslišal, je padel in umrl. In velik strah je obšel vse, kateri so slišali. Vstali so pa mladeniči, ga vzdignili, vun nesli in pokopali. In prigodilo se je za kake tri ure in je prišla njegova žena, katera ni vedela, kaj se je bilo zgodilo. Peter pa ji je rekel: »Povej mi, žena, ali sta za toliko njivo pro-

dala?« In ona reče: »Prav za toliko!« Peter pa ji je rekel: »Zakaj sta se vendar pogovorila skušati Duha Gospodovega? Glej, noge tistih, ki so pokopali tvojega moža, so pred durmi in te ponesó vun.« Pri tej priči mu je padla pred noge in je umrla. In ko so mladeniči noter stopili, so jo našli mrtvo in so jo vun nesli ter pokopali pri njenem možu. In velik strah je obšel vso Cerkev in vse, kateri so to slišali.«

Kakor je razvidno iz te dogodbe, so bili celó med prvimi kristjani nekateri, ki so si hoteli pomagati z lažjo, hinavščino in sleparstvom. Da, ko bi bili vsi res sveti in popolni, bi skupnost glede pozemeljskega premoženja bila mogoča, čeprav ni Bog te skupnosti zapovedal. Prvi kristjani so le prostovoljno dajali svoje premoženje in je polagali pred apostole, zapovedano jim to ni bilo. Ako pa ni bilo to mogoče niti med prvimi kristjani, je še manj mogoče dandanes, ko je med ljudstvom narastla hudobija v toliki meri, kakor nikdar prej.

* * *

Lepi so sicer nauki socialistov in komunistov, a so vendarle ljuljka, kajti med brezverci ni nobena skupnost in nobena bratovščina mogoča. Ta ljuljka se je vsejala, ko smo katoličani spali. Mi imamo še lepši nauk, ki je izražen v devetem členu apostolske vere, ki se glasi: Verujem v občestvo svetnikov. Toda ta nauk je več ali manj med nami pozabljen. Katoličani spijo, ko bi lahko v dejanju kazali še lepše vzore, kakor si jih predstavljajo brezverski socialisti in komunisti. Po Gospodu Jezusu Kristusu, ki ga sprejemamo pri svetem obhajilu, smo vsi eno ter isto. Vsi smo eno telo, duh pa, ki oživlja to telo, je presladki Duh Kristusov.

O kakšna čast je to za nas! Čeprav ubogi in zaničevani, smo po Jezusu Kristusu eno ter isto z Marijo prečisto Devico, s sv. Jožefom, z vsemi svetniki v nebesih, z dušami v vicaah in z vsemi svetimi kristjani na zemlji. Eden ter isti Sveti Duh, eno ter isto nadnaravno življenje je v meni, v tebi in v vseh svetnikih. Med nami je popolno občestvo ali skupnost, ker nam je nadnaravno življenje skupno. Kadar molimo, molimo za vse, ker moli v nas pravzaprav Kristus, ki kliče: Aba, Oče! Kadar dobro delamo, koristimo ne le sebi, ampak vsem.

Iz tega je razvidno, kako bi se morali med seboj ljubiti, si drug drugemu pomagati in drug drugega potrpežljivo prenašati. Tako je rekel Gospod, ko je pri zadnji večerji obhajal apostole: »To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil« (Jan. 15, 12.). In dalje je prosil pri zadnji večerji ne le za apostole, ampak tudi za nas, ko je govoril te-le besede: »Pa ne prosim samo zanje, ampak tudi za tiste, kateri bodo po njih besedi v mene verovali. Da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi; da bodo tudi oni v nas eno, da svet veruje, da si me poslal. In veličastvo, katero si meni dal, sem

jaz njim dal, da bodo e n o, kakor smo tudi mi eno. Jaz v njih in ti v meni, da bodo popolnoma e n o in da svet spozna, da si me ti poslal in jih ljubil, kakor si tudi mene ljubil.« (Jan. 17, 20 itd.)

Iz tega se jasno vidi, da je tisti, ki nas dela e n o, Kristus. Zato pa ga moramo pogostoma obiskovati in sprejemati v najsvetejšem zakramentu, kakor so delali prvi kristjani, da bomo vedno bolj e n o in da se bomo vedno bolj ljubili in si drug drugemu pomagali. Med prvimi kristjani ni bilo nobenega, ki bi bil trpel lakoto, ker vsi, ki so verovali, so bili skupaj, in vse, kar so imeli, je bilo vseh. Lastnino in premoženje so prodajali in so od tega delili vsem, kakor je kdo potreboval. Bili so vsak dan stanovitno v enem duhu v tempeljnu in so lomili po hišah kruh, to je: zauživali so Jezusa v svetem obhajilu. Po svetem obhajilu so pa tudi skupaj kosilo imeli, ki so je napravili bogati, da so s tem uboge pogostili in pokrepčali.

Tako so živeli prvi kristjani, ki so bili res prerojeni po Kristusovem Duhu v otroke božje. Ako jih hočemo posnemati, moramo tudi mi postati otroci božji, se moramo preroditi po Kristusovem Duhu. Tako-le je rekel Kristus Nikodemu: »Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni vnovič prerojen, ne more videti božjega kraljestva.« Nikodem pa mu reče: »Kako more človek rojen biti, ko je star? Ali more v telo svoje matere vdruživiti in prerojen biti?« Jezus je odgovoril: »Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerojen iz vode in iz Svetega Duha, ne more iti v božje kraljestvo. Kar je rojeno iz mesa, je meso, kar je rojeno iz Duha, je duh. Ne čudi se, da sem ti rekel: Vnovič morate rojeni biti. Veter pihlja, kjer hoče; in glas njegov slišiš, pa ne veš, od kod pride ali kam gre; tako je slehern, kateri je rojen iz Duha.« (Jan. 3.)

Bodimo torej tudi mi otroci božji, katere oživlja in družijo v eno telo Kristusov presladki Duh. Odložimo vse sovraštvo, jezo, prevzetnost, nevoščljivost, prepirljivost in lažnjivost, kar smo podedovali po Adamu, in poživimo v sebi veliko ljubezen Svetega Duha, ki je gorela v srcih prvih kristjanov. S to ljubeznijo bomo premagali in razpršili sovražnike naše svete vere in ves svet bo spoznal, da smo Kristusovi učenci.

Dr. Egidij.

O pomenu tretjega reda sv. Frančiška za pravo krščansko življenje.

To je volja božja: vaše posvečenje.
I. Tes. 4, 3.

Kdo izmed nas ne pozna besedi, katere je izrekel božji Zveličar v svoji pridigi na gori: »Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče v nebesih!« (Mat. 5, 48.) Teh besedi ni govoril

Jezus samo svojim apostolom, svojim poslušalcem, ampak vsemu človeštvu. Iz navedenih besedi Jezusovih lahko sklepamo, da lahko vsak kristjan, četudi živi v sredi zapeljivega sveta, postane svet in popoln. Toda, kako naj umemo, kako naj obrazložimo pojav, da se tako malo kristjanov povzpne do svetosti, do krščanske popolnosti? Ta žalostni pojav izvira predvsem brezdvomno odtod, ker si kristjani nič ali pa vsaj premalo prizadevajo, da bi dosegli krščansko popolnost. A ta žalostni pojav izvira tudi odtod, ker nas pri delu za krščansko popolnost ovirajo neštete ovire, zapreke, ki nam branijo nastopiti pot, ki vodi h krščanski popolnosti, ki povzročajo, da se vedno ustavljamo na potu, ki vodi h krščanski popolnosti in končno ustavimo, ne da bi dospeli do svojega smotra. Te ovire, te zapreke, ki so tako škodljive, pogubonsne za naše duhovno življenje, je sv. apostol Janez razvrstil v tri vrste s temile besedami: »Ne ljubite ne sveta, ne teža, kar je v njem! Ako kdo svet ljubi, ni Očetove ljubezni v njem; z a k a j v s e, k a r j e n a s v e t u, j e p o ž e l j e n j e o č i i n p o ž e l j e n j e m e s a i n n a p u h ž i v l j e n j a, k a r n i i z O č e t a, a m p a k i z s v e t a.« (I. Jan. 2, 15, 16.) Toda kje naj zajemamo pripomočke, sredstva, da bodemo z njimi omejili pogubni vpliv onih ovir, zaprek, ki nas ovirajo pri delu za krščansko popolnost in da bodemo z njimi dosegli, da škodljivi vpliv onih ovir ne bode škodoval našemu duhovnemu življenju? Glejte, ljubljani v Gospodu, sredstva proti imenovanim oviram nam nudi v obilni meri tretji red sv. Frančiška. Tretji red sv. Frančiška namreč kroti, brzda v nas poželjenje mesa in poželjenje oči in napuh življenja, gasi v nas ogenj poželjenja, onega poželjenja, ki nas ovira pri delu za zveličanje naše duše. Da, tretji red sv. Frančiška, vodilo tretjega reda sv. Frančiška je mogočno, preizkušeno, od svete Cerkve z mnogimi odpustki obdarovano sredstvo, ki kroti, brzda naše grešno poželjenje.

I. Prva ovira, ki je vzrok, da ne moremo hitrim korakom hiteti po potu, ki vodi v nebesa, je poželjenje oči ali neredna ljubezen, neredno nagnjenje do časnih dobrin. Vi vsi poznate besede Zveličarjeve: »Resnično vam povem, da bogatin pojde težko v nebeško kraljestvo« (Mat. 19, 23.). Sv. apostol Pavel navaja v svojem prvem listu do Timoteja vzrok, zakaj je bogatinu težko priti v nebesa. Pravi namreč: »Zakaj oni, ki hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in v zanjko hudičevo in v veliko nepridnih in škodljivih želj, ki potopijo človeka v pogubljenje in končanje« (I. Tim. 6, 9.). Ali razumete, kaj hoče sv. Pavel reči z navedenimi besedami? Sv. Pavel pravi, da vsebuje bogastvo, premoženje mnogo nevarnosti za zveličanje onega, ki je bogat. Bogastvo, časno premoženje lahko primer-

jamo lestvi, po kateri hodi krovec na vrh nebotičnih stolpov in po kateri hodi rudar v globoke, temne rove zemlje. Tako uporabljajo dobri kristjani bogastvo, časno premoženje v to, da dajejo radi miloščino ubožcem od svojega premoženja, da radi prispevajo od svojega premoženja kaj v čast božjo ali v kake druge dobre namene in tako stopajo vsled svoje dobrotelčnosti kakor po kaki lestvi v nebesa, dočim v gnjusobi grehov živeči kristjani svoje premoženje v to uporabljajo, da svoje bližnjike le še bolj odirajo, stiskajo, da strežejo mesenosti, poltenosti in tako stopajo vsled grešnega uporabljanja svojega premoženja kakor po kaki lestvi v brezno pekla. Da, bogastvo, časno premoženje je samo na sebi nekaj dobrega, je dar božji, a vendar ni brez velike nevarnosti za dušno zveličanje onega, ki je bogat, premožen.

Rekel sem, da nam nudi tretji red sv. Frančiška v obilni meri sredstva, s katerimi lahko omejimo pogubni vpliv onih ovir, zaprek, ki nas ovirajo pri delu za krščansko popolnost, s katerimi lahko dosežemo, da škodljivi vpliv onih ovir ne bode škodoval našemu duhovnemu življenju. Ta ali oni izmed vas bode vprašal radoveden, kako kroti, brzda vodilo tretjega reda sv. Frančiška v nas poželenje oči, neredno ljubezen, nagnjenje do časnih dobrin. Morda s tem, da nam veleva, da po junaškem zgledu sv. Frančiška vse zapustimo, vse prodamo in razdelimo med ubožce, da v uboštvu nasledujemo ubogega Zveličarja? Ne, kajti oni Bog, o katerem pravi sv. Pavel: »Bog hoče, da se vsi ljudje zveličajo« (I. Tim. 2, 4.), je dal ljudem bogastvo, časno premoženje. Volja božja je tedaj, da se tudi bogatini zveličajo. Odkod prihaja torej to, da se bogatini težje zveličajo? Ali od Boga? Kdo bi se drznil kaj takega misliti? To prihaja odtod, ker je težko biti bogat in ne navezovati srca na nereden način na časno premoženje.

Kako torej kroti, brzda vodilo tretjega reda sv. Frančiška v tretjerednikih poželenje oči, neredno nagnjenje do časnega premoženja? Vodilo tretjega reda sv. Frančiška brzda, kroti v svojih udih neredno nagnjenje do časnih dobrin s tem, da jim kliče besede Zveličarjeve: »Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo« (Luk. 6, 20.). Vodilo tretjega reda svetega Frančiška kroti, brzda v tretjerednikih neredno ljubezen do bogastva s tem, da jih spominja zlatih besedi, katere je govoril stari Tobija svojemu sinu: »Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, si prizadevaj tudi malo rad podeliti!« (Tob. 4, 9.) Vodilo tretjega reda sv. Frančiška brzda, kroti v tretjerednikih neredno nagnjenje do časnih dobrin s tem, da jih spominja junaškega zgleda njihovega duhovnega očeta, sv. Frančiška, ki si je izvolil, ki je ljubil uboštvo iz ljubezni do ubogega Jezusa v jaslih in na križu kot svojo nevesto. Nobeden skopuh ne čuje tako skrbno nad svojim bogastvom, kakor je čul sv. Frančišek nad zakladom svetega uboštva. Njegova sobica je bila nadvse

uboga, njegova obleka je bila nadvse borna, njegova hrana je bil naprošen kruh.

Odgovorite mi, ali more kdo resno premišljevati vzvišeni zgled sv. Frančiška, tega velikega ljubitelja uboštva, ne da bi bilo njegovo srce ginjeno in ne da bi sklenil, da hoče po svojih močeh in svojemu stanu primerno posnemati njegovo uboštvo? Kdo se more torej čuditi, da je junaški zgled sv. Frančiška na mnogo kristjanov obojega spola, ki so bili popolnoma zatopljeni v časne dobrine, tako čudovito učinkoval, da so vse svoje premoženje razdelili med uboge in nasledovali v največjem uboštvu ubogega Zveličarja in njegovega ubogega posnemovalca, svetega Frančiška Asiškega? Kdo se bode torej čudil, da je junaški zgled sv. Frančiška tako čudovito vplival na mnogo kristjanov, ki so bili popolnoma zatopljeni v časno premoženje, da so krivično blago vrnili, da so zatrli v sebi hrepenenje po časnih dobrinah, da so smatrali časne dobrine po zgledu sv. Pavla »za blato, da si pridobijo Kristusa« (Fil. 3, 8.), da so se ravnali po besedah Zveličarjevih: »Delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da vas, kadar obnemoate, vzamejo v večna prebivališča!« (Luk. 16, 9.) Taki kristjani so vredni vsega blagovanja; to so kristjani, o katerih pravi sv. Pavel, da posedujejo časno premoženje, kakor bi ga ne posedovali, ker ne navezujejo svojega srca na dobrine tega sveta. Človek, ki ima svetno premoženje, je podoben ptičici, katero ima navezано na niti razposajen deček. Kaka sreča je za ptičico, ako kdo pretrga nit in ona zopet zadobi zlato prostost! Glejte, tako pretrga tretji red sv. Frančiška vse niti, ki navezujejo člane tretjega reda svetega Frančiška na zemeljsko ničemurnost, da se lahko njihov duh vzdiguje v molitvi k Bogu, da lahko hitijo od čednosti do čednosti in da končno pridejo do svojega smotra, do krščanske popolnosti. Ali ne kroti torej vodilo tretjega reda sv. Frančiška poželjivosti oči?

II. A vodilo tretjega reda sv. Frančiška ne kroti, brzda samo poželjivosti oči v svojih udih, ampak brzda, kroti v njih tudi poželjenje mesa. Za pretežno večino ljudi je najnevarnejša ovira, zapreka, da ne dosežejo nikdar krščanske popolnosti, poželjivost mesa. Poželjenje mesa je ona strašna dušna bolezen, za katero boleha toliko in toliko kristjanov, je ona strašna duhovna bolezen, ki zahteva neštete žrtve med kristjani, je ono strašno zlo, ki povzroča razne grehe nečistosti, grehe, o katerih pravi sv. Alfonz Ligvorij, »da je zavoljo njih največ ljudi pahnenih v pekel, in da katerikoli so pogubljeni, so zavoljo nečistosti ali vsaj ne brez nečistosti pogubljeni.« Tudi tebe in tudi mene in tudi vsakega izmed nas se predrzne izkušati hudobni duh, se predrzne nas navdati z nečistimi izkušnjavami, in sicer se predrzne to storiti z velikim zaupanjem, ker najde v nas samih mogočnega zaveznika, ker dobi v našem mese-nem poželjenju premetenega izdajalca. A tudi grešni, zapeljivi

svet je hudobnemu duhu pri njegovem zlobnem počenjanju zvest zaveznik; grešni svet, pravim, ki nam ponuja čašo opojnega mesenega veselja; grešni svet, pravim, ki opravičuje grehe nečistosti, češ, to ni nič drugega kakor slabosti človeške narave, slabosti, katerim je vsako človeško bitje podvrženo. Kateri človek pač more z lastnimi močmi za dalje časa odbijati zmagoslavno drzne napade teh svojih mogočnih sovražnikov, ne da bi podlegel? Glejte, ljubljani v Gospodu, tretji red sv. Frančiška nudi svojim udom v izobilju sredstev, pripomočkov, da z njimi premagajo napade drznih sovražnikov, ki jih navdajajo z nečistimi izkušnjavami in jih hočejo dovesti v nečistost. Kaka sredstva nudi tretji red sv. Frančiška svojim udom, da z njimi premagajo napade sovražnikov, ki jih hočejo zapeljati v nečiste grehe? Tretji red sv. Frančiška nudi svojim udom o r o ž j e m o l i t v e. Dvanajstkrat na dan povzdigne več nego milijon duhovnih otrok sv. Frančiška svoje roke in svoja srca k Bogu. To jim vелеva njihovo sveto vodilo. V goreči molitvi prosijo Boga, da naj jim pomaga v njihovem duhovnem boju, katerega bojujejo s sovražniki svojega zveličanja. Tako si izprosijo od Boga milosti, da jih podpira v njihovem duhovnem boju s svojo milostjo. A tisti, s katerim je Bog, premore vse. A tretji red sv. Frančiška ne nudi svojim udom samo orožja molitve, ampak jim podaja v roko še drugega orožja. Vodilo tretjega reda svetega Frančiška vелеva tretjerednikom, da naj bodo vsak dan, ako je mogoče, pri s v e t i m a š i, pri oni daritvi nove zaveze, ki je bogat vir moči za boj proti nečistim izkušnjavam, proti sovražnikom svete čistosti. Dalje vелеva vodilo tretjega reda sv. Frančiška tretjerednikom, da naj prejmejo vsaj enkrat v mesecu v svoje srce ljubelega Jezusa, ljubitelja čistih duš, da naj prejmejo v svoje srce njeга, ki one, ki ga vredno prejmejo pri sv. obhajilu, jači, krepča s pšenico izvoljencev in napaja z vinom, iz katerega po besedah sv. pisma rastejo device. Povejte mi, ali ne bo šel vedno zmagoslaven iz boja oni, ki se često oborožuje s kruhom močnih! A tretji red sv. Frančiška se ne zadovoljuje samo s tem, da daje svojim udom v roke močnega, zmagovitega orožja za boj proti sovražnikom svete čistosti, ampak celo odvzame orožje onim sovražnikom, ki hočejo dovesti njegove ude v razne nečiste grehe. Vodilo tretjega reda prepoveduje namreč tretjerednikom obiskovati šumne zabave, obiskovati ples, prepoveduje nezmernost v jedi in pijači in priporoča post. Kateri tretjerednik ne bo lahko s pomočjo milosti božje čisto živel, ako se bode skrbno ogibal šumnih zabav, plesa, nezmernosti v jedi in pijači? Saj je nezmernost, kakor nas lastna izkušnja uči, netilo nečistih izkušnjav in nečistosti. Konečno spominja vodilo tretjega reda sv. Frančiška junaškega zgleda s p o k o r n o s t i njihovega duhovnega očeta, ki se je, kljub temu, da mu je celo življenje cvetela v srcu bela lilija svete čistosti, ostro pokoril. Njegova hrana je bila navadno kruh,

katerega je potrosil s pepelom. Spomin, misel, kako spokorno je živel sv. Frančišek, pogled na podobo velikega spokornika sv. Frančiška bode bodril tretjerednika, da naj bode zmeren v jedi in pijači, da naj si tupatam odreče tudi kaj dovoljenega, da naj goji v sebi spokornega duha. Glejte, dragi v Gospodu, kako močno, zmagovito orožje nudi tretji red sv. Frančiška svojim udom za boj proti nečistosti!

III. Tretja ovira, zapreka, ki nas ovira, da ne moremo hitrim korakom hiteti po potu, ki vodi v nebesa, je n a p u h ž i v l j e n j a. Dragi v Gospodu! Tretji red sv. Frančiška nudi svojim udom v izobilju tudi orožja, da krotijo, brzdajo v sebi napuh življenja, ošabnost, prevzetnost. To je ona pregreha, ki je pahnila luciferja iz nebes v peklenko brezno. Prevzetnost, ošabnost se zlasti razodeva v razkošju, ničemurnosti obleke. Nikdar se še ni toliko ljudi ravnalo po nespametnem načelu: obleka dela človeka, ko dandanes. Kako ničemurno v obleki je zlasti današnje ženstvo, ki ne gleda prav nič na to, koliko denarja se izda po nepotrebem za obleko; ki ne gleda prav nič na to, da žali premnogokrat obleka, prikrojena po najnovejši modi, npravno čuvstvo. Sodnji dan nam bode odkril, kolikim ljudem je bila prevzetnost v obleki v večno pogubo. — Kako kroti, brzda vodilo tretjega reda v tretjerednikih prevzetnost v obleki? Vodilo tretjega reda sv. Frančiška kroti, brzda v tretjerednikih prevzetnost v obleki s tem, da jim zapoveduje, da se naj oblačijo priprosto, primerno svojemu stanu, s tem, da jim prepoveduje vsako ničemurnost v obleki. Pas in škapulir jih spominjata, da so dali slovo vsaki ničemurnosti. A napuh, prevzetnost se ne očituje samo v ničemurnosti, razkošju obleke, ampak oni, ki je ošaben, prevzeten, povišuje tudi samega sebe nad druge čez mero. Napuhnjenec hoče biti najmodrejši, najlepši, najbogatejši; in če se kdo hvali s svojo hudobijo, ga hoče napuhnjenec tudi v hudobiji prekositi. On misli le na sebe, govori samo o sebi. Vedno jaz in jaz in mi in mi in vsi drugi niso nič. In koliko grehov, velikih grehov izvira iz napuha! Iz napuha izvirajo strašna sovraštva, nevredno prejemanje svetih zakramentov in konečno večno pogubljenje. Tudi napuh, prevzetnost, ošabnost zatira vodilo tretjega reda sv. Frančiška v tretjerednikih. Spominja namreč tretjerednike dostojanstva človekovega, spominja tretjerednike, da je bližnjik ustvarjen po podobi božji, da je odrešen po krvi Jezusovi, da je tempelj Svetega Duha, da ima za vednega vodnika, spremljevalca na svoji življenski poti angela Gospodovega, da je njegov zadnji smoter, da se večno zveliča. Zaraditega je želel sv. Frančišek, da bi se udje tretjega reda sv. Frančiška imenovali brate in sestre in da bi se ljubili med seboj kot bratje in sestre. O, da bi navdajal vse tretjerednike duh sv. Frančiška, ki je tako skrbno gojil čednost ljubezni do bližnjega in čednost ponižnosti! S koliko ljubeznijo in ponižnostjo je stregel od vseh zapuščenim gobav-

cem, s koliko prijaznostjo in ljubeznijo je zmirom sprejemal grešnike! Kako zelo je priporočal svojim duhovnim sinovom spoštovanje, ljubezen do bližnjega. To je duh prave ljubezni do bližnjega in prave ponižnosti, duh, ki je preveval vse dejanje in nehanje, vse mišljenje in čuvstvovanje sv. Frančiška, duh, katerega je vdihnil tretjemu redu.

Zahvaljujmo Boga za veliko milost, da nas je poklical v tretji red! Zahvaljujmo ga posebno s tem, da se z novo gorečnostjo zbiramo okoli zastave sv. Frančiška in da hitimo sedaj, ko nam je pot v nebo uglašena, sedaj, ko so oslavljeni najhujši, najnevarnejši sovražniki našega zveličanja — poželjenje oči, poželjenje mesa in napuh življenja, po poti, ki vodi h krščanski popolnosti. Frančišek, naš sveti oče, hodi pred nami; on nam kaže s svojim žarnim zgledom pot, ki vodi do prave svetosti. Ako bodemo nasledovali sv. Frančiška na ozki poti zaničevanja, preziranja zemeljske ničemurnosti, na hrapavi poti pokore, na strmi poti ponižnosti, tedaj bodemo deležni tudi nad zvezdami njegove blaženosti, njegove večne sreče. Amen.

Po Völlingu P. D. Dušej.

Pogled na slovstvo.

A.

1. Silvin Sardenko: **Slovo**. — **Slovo apostolov**. V treh dramskih slikah. — **Skrivnostna zaroka**. Igra v štirih dejanjih. Izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani 1913. Cena K 1'—.

Sardenkova muza ni bojovita špartanka in ni rafinirana gospodična, ampak pohlevna, preprosta mladenka, zato pa ožarjena z gloriolo nedolžnosti. Sardenko zna z nedolžnostjo svojih tipov fascinirati. Mladostni dihi čistih duš veje iz njegove pesmi in proze. — Ta Ciril v knjižici! Kakó sladka in prepričevalna je njegova modrost, kakó privlačna njegova nedolžnost, kakó sočna njegova dikcija — pesnikova zaslug! Ciril — kakšen vzor našim mladeničem, ki imajo še kaj višjih ciljev! Pa tudi duhovniku blag družabnik vsaj za pol ure. Srcé ti razneti, da se potrj in razočaran spet zaveš: da moraš biti vsem vse!

On poklonil mi je vse te ude;
njemu spet jih radostno poklanjam.
Vrne mi jih večno, prerrojene,
kadar tiho gróbnó noč presanjam.

Kakó nedolžno-nežno je to povedano! In taka mesta niso oaze.

»Skrivnostna zaroka« je iskrena in ljubezniva igra, kakor nalašč za Marijino družbo. Takih biserov nam dajte kaj več, pa ne bomo stokali pod pezo mešanih vlog! Ta Evrozija je izbrana lilija z žveličarjevih gredic. Ta vedra, semtertja celó šegava pobožnost se mora omiliti vsakomur. Sardenku smo pa ob nji še posebno hvaležni, ker je ni vkoval v verze. Težava je z verzificiranimi igrami na naših podeželskih odrih, dasi so nam mili Sardenkovi verzi. Težava za igralca, težava za občinstvo in ne najnazadnje za režiserja. Vemo, zakaj. Vemo pa tudi, da zna biti Sardenkova proza pristna poezija.

Jos. Volc.

2. **Sveti Just.** Zgodovinska igra v štirih dejanjih. Italijanski spisal dr. Fr. Petronio, iz rokopisa prevedel dr. J. D. (dr. Josip Debevec).

Ko sem prečital igro »Sveti Just«, sem resnično želel, da bi se uprizorila prav na vseh odrih naše domovine. Opozoril sem na lepo igro v »Slovincu« (št. 130, dne 10. junija), kjer sem pisal: »Vednega občudovanja vredni junaki so mučenci, ki so za časa tristoletnega preganjanja svete Cerkve umrli za sveto vero. Njih slavnih imen se hvaležno spominjajo kristjani, hvaležna srca jim v vseh časih oskrbujejo lepe spomenike, in krščanski umetniki tekmujejo med seboj, kdo jih bo lepše proslavil. Po pravici! Saj je kri mučencev pospešila razvoj svete Cerkve; na razvalinah templjev, večkrat poškopljenih s krvjo mučencev, se je dvignil sveti križ in sveta Cerkve je prišla zmagoslavna iz boja. Letos, ko obhajamo XVI. stoletnico zmage svete Cerkve, se moramo mučencev-junakov s posebno hvaležnostjo spominjati. Izmed njih pa zaslužijo še zlasti hvaležen spomin oni, ki so posvetili kraje, kjer bivamo sedaj mi. Tak mučenec-junak je sv. Just, tržaški patricij, mučen l. 303. po Kr. r. Pred njegovo mučeniško smrtjo so ga kristjani v Trstu prosili:

»Oj prosi, prosi, Just za nas,
za mesto naše, za ves Kras« (str. 75),

in mučenec jim je v preroškem duhu odgovoril: »Pojdite in povejte vsem, vsem, prijateljem in neprijateljem, da hočem ta košček zemlje ščititi s svojo priprošnja skózi vseh vekov veke (str. 89).

Nehvaležni bi bili, ko bi se letos ne spominjali mogočnega zavetnika tržaške škofije, ki je v velikem delu slovenska. Zato je v resnici sreča, da je tržaški stolni prošt dr. Fr. Petronio, dobroznan kot pesnik, proslavil mučeniško smrt sv. Justa v štiridejanski zgodovinski igri, ki se odlikuje po živahnem dialogu in pesniškem jeziku. S posebno spretnostjo je igro v slovenščino preložil profesor dr. J. Debevec; posrečilo se mu je, dati igri tako dovršeno obliko, da se bere kot izvirk.

Prepričani smo, da bo dosegla igra »Sveti Just« lep uspeh povsod, kjerkoli jo bodo dobro uprizorili. V Trstu so jo že opetovano igrali, — tudi v mestnem gledališču —, in sicer z najboljšim uspehom. Sloveči cerkveni govornik P. Viktor Kolb iz družbe Jezusove, ki je videl uprizoritev igre v Trstu, je označil svojo sodbo o nji z besedami: »Bilo je pretresljivo lepo!»

Igra »Sveti Just« bo pa tudi vzbudila — in to zlasti poudarjamo — iskreno katoliško zavest, posebno v srcu mladine, ki bo videla dvajsetletnega mladeniča sv. Justa trdnega, odločnega v sveti veri, in njegovo stanovitnost v boju z grožnjami in mukami poganškega sodnika. Vse organizacije mladeničev naj uprizore krasno igro!

Igra, kateri je dodana krasna pesem »Proslava sv. Justa«, — zložil Stanko Premrl —, je izšla v 20. snopiču priljubljene »Zbirke ljudskih iger«. V istem snopiču je tudi tridejanska izvorna igra z ženskimi vlogami »Ljubezen Marijinega otroka«, spisala Tončka Kovačič, ki bo posebno dobrodošla dekliškim Marijinim družbam. — Cena obema igrami je 80 vin. Narodila sprejema »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. A. S.

3. »Evharištično apostolstvo za mladino«, o katerem je »Duh. Pastir« natančneje poročal v zadnjem zvezku (str. 340—345), je z dovoljenjem preč. ljubljanskega knezoškofijskega ordinariata (dne 27. maja 1913, št. 2243) uvedeno tudi v ljubljanski škofiji. Izdalo je štiri tiskovine, ki so potrebne pri vpeljavi podružnic, oziroma pri sprejemanju članov, namreč:

a) **Pravila Evharištičnega apostolstva za mladino.** — Pravila je potrdil preč. knezoškofijski ordinariat v Ljubljani.

b) **Evharištično apostolstvo za mladino** (str. 4) govori o važnosti pogostnega sv. obhajila in vabi k delovanju za razširjanje pogostnega prejemanja sv. zakramenta zlasti med moško mladino.

c) Posebno tiskovino z enakim naslovom kakor sub b), na kateri kandidati javijo svoj pristop in se zavežejo pravila izpolnjevati.

č) Lične vsprejemnice s primerno podobo in pravili.

Ker smo o »Evharističnem apostolstvu za mladino« pisali že zadnjič, pripomnimo danes samo to, da bi bilo razširjanje imenovanega apostolstva najtrajnejši in najkoristnejši spomin na dunajski evharistični kongres. Sv. oče Pij X. je že opetovano poudarjal, naj se sadovi mednarodnih evharističnih shodov pokažejo v pogostnem prejemanju sv. obhajila. »Evharistično apostolstvo za mladino« je pa preizkušeno sredstvo v dosego imenovanega namena, ker je samo v katoliških društvih rokodelskih pomočnikov vzgojilo v nekaterih mescih 3000 članov, ki so se zavezali, kolikor jim bodo dopuščale razmere, pristopati vsakih štirinajst dni k sv. obhajilu in pospeševati med sovrstniki in tovariši pogostno prejemanje sv. obhajila. — *Probatum est!*

Vse omenjene tiskovine se dobivajo pri vodstvu »Evharističnega apostolstva« v Ljubljani (duhovsko semenišče) ali pri uredništvu »Duh. Pastirja«.

4. Roža sveta. Spisal J. R. Haggard, poslovenil J. M. Povest iz tretje križarske vojske. K 2'80, vezano v platnu K 3'90. — Povest je izšla kot XVIII. zvezek »Ljudske knjižnice« v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani.

Pripovedna zbirka »Ljudska knjižnica« objavlja prav zanimivo, a zajedno izbrano berilo, saj so povesti »Dekle z biseri«, »Skozi pustinje in puščavo« itd. zares pravi biseri pripovednega slovstva; prvenstvo bo pa zavzela brez dvoma najnovejša povest »Roža sveta«. To je ena najlepših povesti, kar jih pozna svetovno slovstvo; njena snov je zajeta izza časa križarskih vojsk, torej iz one dobe, ko je bila verska ideja tako močna, da si je pripelo tisoče in tisoče vitezov križ na svoje prsi ter so šli osvobojevat sveto deželo iz rok nevernikov. Doba križarskih vojsk je takorekoč viteška doba krščanstva. — Pisatelj zna mojstrsko sukati svoje pero in kar očara bravca s svojo pripovedniško silo. Značaji oseb, ki nastopajo tekem povesti, so jasni in izraziti kot bi bili izklesani iz marmorja in čitatelj zre pred seboj junaško Rozamundo ter občuduje silnega Vulfa ter vrlega in plemenitega Godvina. Kako mojstrsko je orisana požrtvovalna ljubezen Masude, ki žrtvuje samo sebe, da reši Rozamundo in z njo Jeruzalem ter življenje vseh jeruzalemskih kristjanov. Ista umetnost se kaže tudi v popisu krvave bitke, v kateri je sultan Saladin premagal krščansko vojsko, ker so njeni voditelji pozabili na potrebno medsebojno ljubezen in slogo. Celo dejanje povesti je kratko rečeno skoziinskozi zanimivo in nadvse privlačno.

B.

1. Die Herrlichkeiten der göttlichen Gnade. Frei nach P. Eusebius Nieremberg S. J. dargestellt von Dr. Matth. Joseph Scheeben. Neunte und zehnte Auflage, bearbeitet durch Fr. Albert Maria Weiß O. Pr. 12° (XXIV + 684). Freiburg, Herder 1913. Cena M. 3'60, vez. M. 4'40.

Petdeset let je že minilo, odkar je učeni kolinski profesor dr. Scheeben izdal imenovano knjigo. Veliko dobrega sadu je rodila ta knjiga, marsikje vzbudila večje zanimanje za važno dogmo o milosti. Sam pisatelj pravi v predgovoru, da se je ex professo še prav malo pisalo o milosti, morda je bilo to vzrok, ker je dogma o milosti skrivnostna in težka. Zato je bilo to delo prav potrebno; le kdor prodre in se uglobi v dogmo o milosti, temu se pojasnijo tudi druge dogme o izvirnem grehu, o učlovečenju, odrešenju, o Svetem Duhu, o veliki odliki in časti Marijini itd. Kot vodilo mu je služilo delo španskega jezuita Nieremberga »De pretio inaeestimabili divinae gratiae«, a žal, originala ali popolnega prevoda ni mogel dobiti v roke, bilo je samo izvleček v latinskem prevodu. Od leta 1862, do danes je izšlo deset izdaj. Zadnjih šest izdaj je oskrbel znani apologet Weiß O. Pr. Izdajatelj pravi, da

včasih izrazi niso bili prav srečno izbrani ali bolj nejasni, da je manjkalo včasih dogmatične podlage in da je bila zunanja oblika zanemarjena. Poleg uvoda, kjer se poudarja važnost nauka o milosti, obsega delo pet poglavij: o bistvu milosti (17—128), o vzvišeni in skrivnostni zvezi z Bogom po milosti (129—273), o notranjih učinkih in sadovih milosti (274—426), o zunanjih učinkih in o vrednosti milosti božje (427—490), o pridobivanju in rabi, o pomnoževanju in ohranjanju milosti božje (491—658). Na koncu knjige je dodal izdajatelj kratek dostavek o razmerju naravnega do nadnaravnega (659—673). Potreben je bil, pravi izdajatelj, ker se v naših časih zametava vse, kar je nadnaravno. Izdajatelj pravi, da pošilja knjigo zadnjikrat v svet kot svoje poslednje delo. Videla bo, da se je, odkar je prvič prišla med svet, mnogo izpremenilo na svetu, čutila se bo kot tujko. Zakaj knjiga govori o milosti, o nadnaravnem, a naš čas noče poznati več milosti in nadnaravnega, zato je malo upanja, da jo bo svet z veseljem sprejel. A gotovo jo bo rad vzel v roke duhovnik in jo prebiral. Ona mu bo tolažba v našem naturalističnem času, govorila mu bo o skrivnostnem delovanju božjem v dušah in mu odkrila skoro nepoznani svet milosti. Premalo poznamo še vrednost milosti božje, premalo jo cenimo in zato večkrat premalo skrbimo, da si ohranimo milost božjo, tako pravi sam pisatelj dr. Scheeben. To ni suhoparna knjiga, polna neplodnih špekulacij, ne, to je obenem knjiga asceze in mistike, saj obe slonita na dogmi o milosti in se knjiga vedno ozira na praktično življenje; zato bo vsem veliko koristila.

Fr. H.

2. **Christenlehren.** Von Dr. Hermann Siebert. Erster Teil: Glaubenslehren. 8° (VIII + 114). (Freiburg — Herder — 1913.) K 1'44, v platnu K 2'04.

Dr. Siebert v učenem svetu ni nepoznan. Ta knjižica in ostali dve, ki bosta še sledili, ga bodo seznanile brez dvoma širši javnosti. Siebertova metoda se loči od doslej navadnih v tem, da na biblični podlagi pokaže Boga kot Stvarnika in Odrešenika. Dokazi za bivanje božje so v resnici lepi, le dokaz iz vesti (§ 6.) bi lahko bolj zadovoljil. Njegov krščanski nauk o veri je osredotočen v odrešenju. To je res zanimivo in moderno izpeljano, to se pravi: času primerno. Dr. Siebert nam tu pove v več govorih, kako nas je Jezus odrešil vseh posledic izvirnega greha. Res, to je treba človeku današnjih dni poudarjati. Glavna vrlina dr. Siebertovih krščanskih nauk je ta, da so kratki (vsega skupaj 114 strani!), brez navadnega balasta. Nauk o sv. Trojici n. pr. je razvit v prav majhnem obsegu, a vendar je povedano vse. Nauk o angelih je morda pretesen. Druga vrlina je nazornost, posebno v prvem delu; dobro je porabljeno sv. pismo, pa tudi cerkveni očetje ne molče. Le včasih se zdi, da uči bolj suhoparno, a to bo lahko poživiti. Sicer pa se je pisatelj znal ljubeznivo ponižati na nivô poslušajočih, dasi je med »tistimi, ki znajo«. Veliko je vredno, da se ozira vedno tudi na moderno eksegezo; kratko so rešeni vsi važnejši ugovori. (Vendar n. pr. naravna razlaga čudeža z Lotovo ženo ni potrebna in je skoro prisiljena.) Na kratko je pridejana tudi uporaba za življenje, ki je res dobra, n. pr. o delu § 18. — Pridigar bo z veseljem segel po tej knjižici in bo lahko govoril z močjo.

J. Š.

3. **Ansprechen für christl. Müttervereine** von Dr. Anton Leinz, Militär-Oberpfarrer. Herdersche Verlagshandlung, 2. Auflage. K 3'36.

Ko smo videli pred seboj naslov te knjige, se nam je malo čudno zdelo, da se peča »Militär-Oberpfarrer« z govori za matere. Pa delo je iz Herderjeve knjižarne in 2. izdaja — to knjigo priporoča. Pregledavši vsebino smo se prepričali, da podaja avtor prav porabne in poljudne pridige za matere. Za vsak mesec se trije govori, ki so večinoma navezani na cerkveno leto. Dosledna delitev govorov v dva dela je naravna in izpeljava lahka. Samo nekaj vsebine: 1. Als was sind die Kinder zu betrachten? 2. Wie sind die Erstkommunikanten zu behandeln? 3. Maria als Mutter und Hausfrau. 4. Das Herz Jesu und die Familie. 5. Was für Namen sollen die Kinder

erhalten. 6. Der Widerwille gegen Kinder. 7. Allerheiligen und die christliche Mutter itd. Vsega skupaj je 36 pridig, ki so primerne ne samo za stanovske govore za žene, ampak tudi za uporabo na leci vobče. Zdi se nam, da ne bo nikomur žal, ki bo pridige naročil.¹

Jan. Mikš.

4. *Erziehungskunst* von Alban Stolz, je izšla pri Herderju v novi priročni izdaji, ki stane K 2'88. Nadejamo se, da je knjiga večini čitateljev znana. Nobeden vzgojitelj naj bi ne bil brez tega zanesljivega vodnika v vzgojeslovju. A. Stolz, ta mislec, ki je tako globoko poznal človeško dušo, je v tej knjigi nakopičil zaklad svoje bogate izkušnje. Tudi se je pisatelj za to svoje delo posebno potrudil, saj je več let zbiral gradivo, preden je leta 1873. — pred 40 leti — izdal knjigo, ki je doživela že osmo izdajo. Duhovnik naj jo študira. Pri marsikateri pridigi mu bo pokazala pravo smer. Sedaj smo navajeni iskati sveta pri dr. Foersterju. Čast, komur čast! Pa če se od Foersterja obrneš k Albanu Stolzu, hitro začutiš razloček in lahko spoznaš, kako sigurno vodi do cilja katoliška pedagogika, dočim iščejo pedagogi zunaj Cerkve ciljev po dolgih ovinkih. A. Stolzova »*Erziehungskunst*« bi bila jako lepo darilo za kako učiteljico ali izobraženo mater. Kdaj bomo imeli Slovenci slično delo?²

Jan. Mikš.

5. *Des Jünglings Weg zum Glück*. Von E. Huch. 2. und 3. Auflage. Herdersche Verlagshandlung. Freiburg und Wien.

Knjižico 121 strani preveva duh p. Doša. Nauki, praktični opomini morajo zadeti mlado dušo, če ni že popolnoma Bogu odtujena, in jo napolniti s studom do greha, z ljubeznijo do čednosti. — Prvi del je kratka apologetična skica, ki ob kratkem osvetljuje vsa najvažnejša vprašanja; podaja podlago za lepo življenje in pripravlja pot do sreče. — Drugi del uči mladeniča, kako naj si na tej podlagi pridobi posebno potrebnih čednosti in lastnosti. Mlad človek mora prostost pametno rabiti, ne zlorabiti. Vzgoja značaja mu bodi glavna dolžnost. Bolj ko izobrazba duha mu je potrebna izobrazba srca. Do značajnosti pa se ne bo povzpел in nikdar ne bo dosegel prave sreče, ako se ne bo vojskoval s sovražniki svojega zveličanja. Boj mora napovedati upornosti in kloniti svojo voljo volji višjih; varovati se mora slabe, pa okleniti dobre knjige; na glavo mora stopiti hidri, ki z alkoholom zastruplja dušo in telo itd.; prav posebno srčno pa mora iti v boj z najopasnejšim sovražnikom — nečistostjo; ta boj je za pogumno mladino »*der Kampf mit dem Drachen*«. — Sloč je lapidaren; nobena beseda ni odveč. — Mladeničem, večjim nemškega jezika, bo knjiga zvesti »*Vademecum*«, služila bo pa tudi tistim, ki je njih naloga, kazati mlademu svetu pot do sreče.

J. Kovač.

¹ Opomba uredništva. V dolžnost si pa tudi štejemo pripomniti, da so v vsakem oziru bolj porabni kot dr. Ant. Leinzevi govori za matere govori krščanskim materam o vzgoji, ki jih je priobčil v našem listu recenzent sam (župnik Janez Mikš), ker imajo nepri- merno bolj bogato vsebino, se ozirajo na vse potrebe današnjih socialnih razmer in so pisani res pristrčno, s pravo ljubeznijo do stvari.

² Če smo prav poučeni, je župnik J. Volc predložil Družbi sv. Mohorja novo, poljudno pisano vzgojeslovje. Družba sv. Mohorja bi s takim delom silno ustregla slovenskemu ljudstvu.

Glasba.

1. **Cantica Sacra. III. del.** — **Cerkvena Pesmarica** za moški ali ženski zbor. — Priredil Ant. Foerster. Cena K 2'40. V Ljubljani 1913. Založila »Katoliška Bukvarna«.

Ustrezajoč potrebam moških, oziroma ženskih cerkvenih zborov, je dal nestor slovenskih skladateljev, Ant. Foerster, tretji del Cerkvene Pesmarice »Cantica Sacra« na svitlo. Zbirka obsega 6⁰ napevov, ki so zloženi v istem duhu kot v prvih dveh zvezkih. Vse skladbe so kakor izklesane in izbrane. V izvajanju so tako raznovrstne, da bo dobil vsak moški zbor, več ali manj izurjen, dovolj sebi prikladnega. Cela zbirka vseh treh delov obsega 204 številke, izmed katerih je 80 mašnih pesmi, 4 adventne, 5 božičnih, 3 za razglašenje Gospodovo, 3 za ime Jezusovo, 1 za praznik svete družine, 11 postnih, 13 velikonočnih, 14 za pobožnosti sv. Rešnjega Telesa, 2 za praznik Srca Jezusovega, 16 Marijinih, 14 za praznike raznih svetnikov, 20 Tantum ergo, 16 raznih. Med temi je 28 latinskih. Skladateljev je zastopanih 46, izmed teh najbolj Ant. Foerster z 86 napevi. Na Slovenskem ne bo mogel noben moški zbor pogrešati zbirke »Cantica Sacra«. Fr. Z.

2. **Musica Divina. Monatsschrift für Kirchenmusik.** Herausgegeben von der Schola Austriaca. Založba: Universal-Edition, Dunaj I., Reichratsstraße 9.

Ker je list »Greg. Rundschau«, ki so ga izdajali benediktinci v Sekovi, prenehal, so bili avstrijski Nemci brez cerkveno-glasbene revije. Zato je sklenila »Schola Austriaca«, katere središče je c. kr. akademija za glasbo in umetnost, oddelek za cerkveno glasbo pa v Klosterneuburgu pri Dunaju, izdajati nov cerkveno-glasbeni mesečnik v velikem obsegu. Podlaga mu je Motu proprio Pija X. o cerkveni glasbi od 23. novembra 1903. Obravnaval bo vse panoge cerkvene glasbe, obenem se oziral na splošno glasbeno izobrazbo. Pečal se bo tudi z liturgijo, v kolikor je v zvezi s cerkveno glasbo. Poleg tega bo prinesel vsak mesec tudi glasbeno priložo. Njegova vsebina bo torej v prvi vrsti: koralno petje in večglasno cerkveno petje. Potem: liturgija, direktorij, liturgični uvodi v koralne napeve, zgodovina cerkvene glasbe, glasbena priloža, razprave o orgljah, metodika elementarnega pouka, gojitev glasu, literatura, organizacija, ljudsko petje itd. Sotrudniki so najboljše glasbene moči v Avstriji, tako n. pr.: profesor Dittrich, prof. Springer, dr. Faist, V. Goller, Griesbacher, p. Horn, dr. Mantuani, Mitterer, R. Kralik itd. List je torej v resnici v vsakem oziru na najširši in najboljši podlagi, kar že kaže tudi prva številka, ki ima najraznovrstnejše razprave od mnogih cerkveno-glasbenih mojstrov. Cena 6 K je silno nizka za mesečnik, katerega vsaka številka obsega 40 strani. To leto izide 8 števil, ki stanejo 4 K. Fr. Z.

3. Dr. Anton Faist: **Cerkvene pesmi za mešani zbor.** Dva zvezka: I. Velikonočne, binškočne, Marijine. Part. 1 K 50 vin., glasovi po 25 vin. II. Marijine pesmi. (Šmarnične.) Part. 1 K 80 vin., glasovi po 25 vin. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Dr. Faist, gimnazijski profesor v Gradcu, predsednik sekovskega Cecilijinega društva, je izdal te pesmi z nemškimi besedilom. Podpisani jih že več let uporablja s slovenskimi besedilom v cerkvi. Pesmi so našim razmeram tako prikladne, da sem se obrnil do skladatelja in založništva s prošnjo, naj bi se te pesmi izdale v slovenskem jeziku. Graška »Styria« je prošnji ugodila in sedaj so prišle pesmi na svitlo. Ker sem povzročil izdajo, dolžan sem pesmi vpeljati s priporočilnim pismom. — Le-te pesmi so jako lahke, blagoglasne, vendar jih diči neka noblesa, ki se skrbno varuje vsake banalnosti. Marsikatere izdaja pesmi ostane na papirju, pesmi pa se malo pojô. Faistove pesmi se bodo pele vse, samo da jih pevovodje dobe v roke. S partituro se morajo kupiti tudi glasovi, zato so natisnjeni; cena je nizka. Upam, da Faistove pesmi vzbude občno pozornost in da sem s to izdajo vstregel našim zborom. P. Hugolin Sattner.